Масса а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 21 апрель, 1977 шу. • № 48 (5715). • Мах 2 кеп.

Кхоана къахьегамхой баьчча, дунен тIа эггара хьалхара социалистически паччахьалкхе хьаяь В. И. ЛЕНИН ваь 107 шу дуз

«Советски халкъо тахан деш дар Октябра гIулакх нийсса дIаходахьар да. Из сийлахь - боккхача Ленина идеяш практике чакхйоахилга да. Цу гIулакха, цу идеяшта вай парти тешаме а я массаза а тешаме а хургья!»

(КПСС XXV съезда яьча парте Центральни Комитета Отчета тIара).

Хьамзат ОСМИЕВ.

ЛЕНИНА ХЬЕХАМ

Тlаьр-юкъе уллаш мо,
Къайладар гучадоах
Иньича хьехамо,
Маьлха лир даьлча мо,
Баьдедар сийрдадоах
Цун Iилман кхетаро.

В. И. ЛЕНИН.
(РСФСР халкъа художника Васильева сурт).
ТАСС фотохроника.

ЦхьоалагIча мая сийна

ПЛАНАЛ СОВГIА 30 ЭЗАР ТОНН

ЦхьоалагIча майна, Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 60 шу дизара сийленца накъадахара КПСС ЦК даь ЦхьоалагIча майна долча ТIахьехамашта хьинар айдаь къахьегаш ба Грозненски тепловозникаш.

Башха - дика толамаш доах къахьегама вахте латтача тепловоза машиниста, хьехамча Лучный Николай Петровича кулгалдеча коллективо. Барттайнача тепловозий водителий колонна коллективо хадданза тIехкхоачашъю мухьаш дIа-хьа кхахьарен пассажираш дIа-юха кхувларен заданеш. РасписаненгIа лелаю цо поездаш. Колоннерча машинисташа укх шера дIа-юха йигай беза мухь тIабола бIаь совгIа поезд, царца планал совгIа бихьаб 30 эзар тонн халкъа боахама мухь.

Кхача езача сиха дIакхоачийт цар рейсагIа араяьнна поездаш. Цу даькъе къаьстта дика къахьегаш хиларца белгалъяьнна я тепловозий машинисташ Садовниченко Николай, Андреев Валентин, Соколов Николай, Истамулов Султан, Дуленко Иван, кхы дуккха бараш а керте латта бригадаш. Шоаш тIайийца социалистически декхараш дикка тIехкхоачадеш я машинисташ, хьехамчаш Стояльцев Виктор, Ильязов Ильдус, Сальный Владимир, кхыбараш керте латтача колоннай коллективаш а.

Къахьегама вахте эттаб Грозненски локомотивни депо новатораш. Депо коллективо социалистически декхараш тIайийцад паччахьалкхенна 30 эзар сом пайда лургбола 118 рационализаторски предложени производствана юкъеяхьа.

Шоаш тIайийца декхараш толамца кхоачадеш ба тепловозникаш. ХIанзлехьа 30 рационализаторски предложени производствана юкъейихьай цар.

Кердадараш производствана юкъедоаладеча хьинаре къахьегарца белгалбаьнна ба рационализатораш Сердюк Иван, Хажиев Ахьмад, Ширягин Анатолий, Серобабин Геннадий, кхы дукха бараш а.

Г. АНОХОВ.

Бурув сихагIа кIоарглу

ЦхьоалагIча мая сийна къахьегама вахте а этта шерра социалистически яхь йоаржаяьй Грозненски бурув тохара балхий управлене бурувдеттача бригадаша. Цар тIагIертта къовсам лоаттабу бурув тохара сухал лакх а еш тIаийца декхараш тIехкхоачашдара. Иштта къахьегача бурув тохара балхий управлене лаьттан ченаш техкараша 101,7 процент кхоачашйир хьалхарча квартала план. Къаьстта беркате хилар царна дIабаха март бутт. Ханал итт ди хьалха бетта задани кхоачаш а яь, планал совгIа цар техар 1163 метр бурув. Цхьан станока лаьрхIача бурув тохара сухала задани 193 процент кхоачашйир управлене коллективо.

Къаьстта дика къа а хьегаш социалистически яхье хьалхалатташ я бурувдетта мастер Н. Д. Гусаков керте латта бригада. Март бетта задани 143.5 процент кхоачашйир цо. Иштта дика къа а хьегаш дIабахача бетта задани 134,9 процент кхоачашйир бурувдетта мастер В. В. Бычков керте латтача бригадас а.

Управлене коллективо дукха болх баьб бурув тохара балха технологи эргайоахаш, къахьегама дисциплина тоаеш. Бурувдеттараша тIагIерта къовсам лоаттабу производства эффективности балха дикали лакхъяра. Бурув тохара сухал лакхъярах, химически реагенташ, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоярах паччахьалкхенна кхоаьд эзараш сомаш.

Д. ГАБАЕВ.

Даим яхаргья Ленина цIи!

Адамлен летописе Владимир Ильич Ленин ваь ди (1870 — 1924) — къаьгга ḳолча ценоех цаI да. Советски халкъои деррига дунен къахьегамхошен из ди белгалду, дунен пролетариата сийлахь - воккха баьччен хьехархои лергвоацаш хилар, цун идеяши гIулакхаши лергдоацаши котдувлаши хилар хьахьокхаш дола доккхеи сийрден цIей санна.

Ленина цIераца вай бIаьшерене ера церригдунен историчу керда зама хьайийлла, укх шера вай мехкои деррига прогрессивни адамашеи цун кховзткъа шу дизар торжественно белгалдергдола, котало яьккха Октябрьски революци, Ленина цIерала вай бIаьшерене чу ера социализма мехкий дунен содружество. Ленина, марксизма - ленинизма байракха кIал дегIа а ух шер а лу дунен халкъашта юкъера коммунистическии болхлойи болам, халкъий кортамукъален болам.

В. И. Ленина, К. Марксеи Ф. Энгельсеи революционни хьехам хьаькъалца дIахо бихьаьчо, цар йита теоретически тIехьале кердача исторически хьалашца таръеш дегIа а йоалайир йIаьхегIа а йир. Цун балхашка дIахо дегIа а доаладир хоадам а бир марксизмана чудоагIача деррига доакъошта — философена, политически экономена, Iилма коммунизмана. Марксизма ганза юкъе дихьа белггалара дакъа хилар кердача тайпарча партех, социалистически револющех, цун тайп-тайпарча формашкарча пролетариата диктатурах, социалистически демократех, болхлой классеи дхархойи союзах, социалистически общество хьаяра наькъех, къаман дешах, капитализма тIехьара стади хилара тарра империализмах бола цун хьехам.

В. И. Ленина къизача идейни къовсаме марксизм лорайир ревизи еи цох догма еи гIертарах. В. И. Ленина цIи дIакъастаргйоацаш дIакхийтар цо хьаяьча коммунистий парте революционно дуне хувцача гIулакхех. Коммунистически парте кулгалдеш советски халкъо вахаре кхоачашйир дегIаенача социализма общество хьаяра Iалаьмате йоккха ленински план. ХIама хьакхолла ленински идеяш шоайх йоахкаш я КПСС XXIV-и XXV-и съездаша оттаяь социально-экономически программен машара Программеи. Вай партена, деррига дунен революционерашта марксизм-ленинизм хила а хиннай юсащ а я котдувлара бокъонца дола Iилма, революционни кхоллама адамленна хьалхашка керда горизонташ хьайийлла Iилмеи говзали йолаш.

«ЦIЕЧА ШОАТТДЕН» ИТОГАШ

1977 шера 16 апреле Ерригсоюзни Коммунистически субботнике республика къахьегамхоша дакъа лацар

В. И. Ленин ваь 107 шу дизарaи Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизарaи хетаьча Ерригсоюзни коммунистически субботнике республика къахьегамхоша дакъа лацарах итогаш яьй Нохч-ГIалгIай статистически управлене. Деррига халкъа къахьегама цIей беррига наха хьинаре дакъа а лоацаш белгалдаьккхар.

«ЦIеча шоаттдийнахьа» хьинаре къахьегаш хилар заводашка, фабрикашка, гIишлошъеча, кхашка, фермашка, транспорте, наха бытови гIулакх деча организацешка, Iилман учрежденешка, иштта городашкеи нах бахача моттигашкеи лостам беча.

Ерригa республика хьайийцача ленински субботнике дакъа лоацаш хилар 614 эзар саг. Уж хул 1976 шера 17 апреле коммунистически субботнике дакъа лоацаш хиннарел 5 процент дукхагIа.

Заводашкеи фабрикашкеи арахийцар 2 миллион совгIа сома маьха тайп-тайпара продукци, е соахкарчул 41 процент цукхагIа. ИттлагIча пятилетка централизованни фонда юкъедихьар 400 эзар гаргга сом. Из а соахкарчул дукхагIа хул.

Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» заводе хьайир 3 цементировочни агрегат, 18 тонн мехкдаьтта аппаратура, фонтанни арматура цхьа комплект.

Швейни производственни объединене арахийцар бIаь эзар сома маьха хIамаш. Кога гIирс беча фабрике хьабир 3 эзар пар кога гIирс. Арахийцар 43 эзар сома маьха мебель, 450 приемник, кхы дуккхача тайпара йола продукци.

Республика къахьегамхоша хьинаре къахьегаро къаьгга хьахьокх Коммунистически парте, Советски Даьхен гIулакха тIехьа мутIахьеи тешамеи уж хилар.

Республика фермашка ТОЛАМЕ КХОАЧАШДЕ ДЕКХАРАШ

Паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара даькъе доккхий социалистически декхараш тIаийнад укх юбилейни шера республика фермай болхлоша. Шоаш кхо ца беш хьинаре къа а хьегаш ма-хулла дукхагIа дулх, шура, фуаш тха дала гIерт уж Даьхенна.

1977 шера 1-ча Майна хетадаь КПСС ЦК даьча ТIахьехамашта гIулакхаца жоп дала а лерхIаш, колхозийи совхозийи хьайбаш лелaдераш дикача толамашца накъабахка гIерт дерригхалкъа юкъарча цIейга.

Республика Статистически управлене итогаш яьй хьайбаш леладераша ер шу доладеннача денз баьча балха. Укх шера 16 апрель тIакхоачаш паччахьалкхенга ехкай 21.8 эзар тонн шура, вешта аьлча соахка цу ханачул 23 процент дукхагIа.

Яхье хьалха латт Шелковской района боахамаш. Цар ах шера план кхоачашъяьй 61 процент. Соахка цу ханачул 26 процент дукхагIа шура йоакхх шелковчанаша. Царца яхье а баьнна къахьегаш ба Наурски района хьайбаш леладераш. Цар ах шера план кхоачашъяьй 58 процент, 25 процент дукхагIа шура йохк соахка цу ханачул.

Укх шера хьалхарча квартале баьча балха итогех хьалхара моттиг хьожаяьй Грозненски района хьайбаш леладерашта. Соахка цу ханачул 31 процент дукхагIа шура йохк цар, хIаьта царца яхь лелаеча сунженцаша — 16 процент.

Паччахьалкхенга шура йохкара даькъе хIанз массарел лакхагIа хьокхамаш да Малгобекски района боахамий. Соахка цу ханачул 34 процент дукхагIа шура дIачулу фермай болхлоша, хIаьта царца яхь лелаеча наьсархоша — 17 процент.

Республика бIарчча хьайицача, соахкарчул 33 процент дукхагIа фуаш дохк паччахьалкхенга, хIанзле а дехкад 5,5 миллион фуъ.

Паччахьалкхенга фуаш дохкара ах шера план ханал хьалха кхоачашъяьй Сунженски района ков тIара оалхазараш леладераша. ДIадахача шерарчул дукхагIа фуаш дохк Грозненскии Шалинскии районаша.

Даьха толамаш чIоагIден, ах шера а, иштта укх юбилейни шера а планаш толаме кхоачашъеи торонаш республика хьайбаш леладерий. Керттердар фуд аьлча, из да цу торонех кхетамца пайда эцар.

1977 ШЕРА 16 АПРЕЛЬ ТIАКХОАЧАШ ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ШУРА ЙОХКАРА АХ ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

Районаш	(процентаща)
Ачхой-Мартановски	56
Веденски	47
Грозненски	52
Гудермесски	54
Малгобекски	51
Надтеречни	47
Назрановски	57
Наурски	58
Ножай-Юртовски	43
Советски	17
Сунженски	55
Урус-Мартановски	55
Шалински	55
Шелковской	61
г. Грозный	36
Республике	54

ХАЛОНАШ ЭШАЕШ

Тешаме ала йиш я, цхьацца халонаш нийсъеннаяле а, юкъерча боарамагIа тоаденна а долаш доахан Iангара даха тха колхоза хьайбаш леладерий вIаштIехьдаьннилга. Уж Iангара дика даьха ца Iеш, план 185 тонн йолаш паччахьалкхенга 248 тонн шура ехкар оаха хьалхарча кварталагIа, е план 134 процент кхоачашйир. Шурий хьоанал кхы хувца ца луш 3,5 процент йолаш хьалхарчеи шоллагIчеи сортагIа я. ХIанз денз шурий хьоанал дикагIа хургья тха. ХIана аьлча, 20 апреле денз доахан даьгIенашка доажадергда оаха. Из а доацаш 27 апреле денз мошача доакъара баьцаш а тергья оаха царна.

Паччахьалкхенна ма-хулла дукхагIа шурен дулхи дIачудалара йоакхо еш къахьегаш ба колхоза хьайбаш леладераш. Доахана Iунал дерашта юкъе ба производстве хьалхалатта доярхаш Бисиева Яха, Айдамирова Аминат. Квартальни план 360 килограмм йолаш, хIара кхоабача Iаттагара 524 килограмм шура яьккхай Амината. Цунга гIорташ, 520 килограмм шура яьккхар Яхас а.

Нийслуча халонех лоархIалуш, деттача доахана доагIача тайпара Iунал деш ба шоай говзал дукха еза скотникаш Бельдуров Аби, Шамаев Салман.

Хоастабе мегаргба толаме къахьега Iаьсий леладераш Алланова Катян Хамзатова Зинан. Дийнахьеи буси тIакхетача дозала план 400 грамм йолаш, цар леладеча хIара Iаьсана тIакхет 550—600 грамм.

Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузача ден сийна шурен дулхи даккхара шера план ханал хьалха кхоачашъе дага я колхоза коллектив.

I. МАХАУРИ,
Сунженски района Ленина цIерагIча колхоза парткома секретарь.

Яхье а баьнна...

Шалински района боахамашта юкъе эггара хьалха, план кхоачашъеш, 500 гектара тIа мерза овлаш дIадийра Ленина цIерагIча колхоза кхаш леладераша. ХIаьта горохаца вIашагIъэбаь кен 55 гектара тIа дIабийра, планал совгIа 5 гектар йолаш, 300 гектара тIа хьалта лаьрхIа хьажкIаш дIайийра. ХIанз силоса лаьрхIа хьажкIаш чуйийна дIаювш ба колхозхой.

Шоаш доаха толамаш В. И. Ленин ваь 107 шу дизара сийна хетаду цар.

М. ЦУРОВ.

ПАРТЕ ТIАХЬЕХ

Парте XXV съезда исторически решенеш вахаре чакхйоахаш, иттлагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра тIехьа шоаш ца кхобеш къахьегаш ба, беррига советски нах санна, Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой а. Цунна дола тешал да республика промышленни предприятей коллективаша укх шера хьалхарча квартала план кхоачашъяь хилар. Даьхен рузкъа алсамдаккха лови шоаш болга хьахьекхар цар 16-ча апреле хиннача ленински коммунистически субботнике. Цига дакъалоацаш хилар 614 эзар промышленни предприятешкара, гIишлон организацешкара, юрта боахамера къахьегамхой, школай дешархой, дешара заведеней студенташ. Къахьегама овсарле лакха йолаш, тIехника продукци арахецаш болх бир цар.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КЪАХЬЕГАМХОЙ! ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА ДАХА МА-ДОАГГIАРА НАКЪАДАХАРА ТIЕХЬ ЛЕЛАЮ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ!

НИЗ БОЛЧА ВОАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕРЖАВА ЮБИЛЕЙ КЪАХЬЕГАМЕ, ЭКОНОМИКА, IИЛМА, КУЛЬТУРА ДЕГIАЙОАЛЛАЕЧА КЕРДА ХIАМАШ КАРАГIДУВЛАРЦА БЕЛГАЛЙОАККХАРГЬЯ ВАЙ! — аьнна парте Центральни Комитето 1-ча Майна хетабаьча тIахьехама жоп луш хIара заводе, фабрике, мехкдаьтта промысле, гIишлош хьалъеча, транспорте шерра яьржай дунен халкъашта юкъерча барт-цхьоагIон Дена хетаяь, Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара даха ма-доаггIара накъадахара лелаю социалистически яхь.

Даьха толамаш вайна довзаш да. Бакъда парте хьех, даьхача толамех доккхал ца деш, кхоачаш ца деш дисача, долаш долча кхоачамбоацараштa уйла тIайохийташ, уж дIададахара наькъаш лохаш хила деза яхаш. ХIаьта кхоачамбоацараш хIанз а долаш да. БIарчча республике гIолла продукци маьхала яккхара план кхоачашъяь яле а, дуккхача предприятеша бизза пайда ийцабац производственни мощностехи йолаш йолча торонехи. Цу хьалашка тахан къаьстта белгалбоалаш ба парте Центральни Комитето беш бола ер тIахьехам:

— СОВЕТСКИ СОЮЗА КЪАХЬЕГАМХОЙ! ТIАГIЕРТТА КЪАХЬЕГА, СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЭКОНОМИКА — ДАЬХЕН НИЗЕИ ХАЛКЪА ДАХАРА ХЬАЛ ЦАХАДДАШ АЙДАРЕИ ЛАРД ДIАХО ДЕГIАЙОАЛАЯРА ДУХЬА, КЪАХЬЕГАМА ОВСАРЛЕ, ПРОИЗВОДСТВА ЭФФЕКТИВНОСТИ БАЛХА ДИКАЛИ АЙЯРА ТIЕХЬА!

ЛАКХАГIА АЙЕ ПЯТИЛЕТКА ШОЛЛАГIЧА ШЕРА ПЛАН ТОЛАМЕ КХОАЧАШЪЯРА ТIЕХЬА ЛЕЛАЕЧА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА БАЙРАКХ!

Парте советски наха массаза а хьийхаб Даьхен рузкъа дебадара, халкъа хьал-торо цахаддаш айяра никъ. ХIаьта из никъ дIахьош массаза а хьалха хиннаб коммунисташ. Iахан коммунисташ тIахьехаш парте йоах:

— КОММУНИСТАШ! КПСС XXV СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЯРА ТIЕХЬА ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪО ЛОАТТАБЕЧА КЪОВСАМА АВАНГАРДЕ, НАХ ХЬИНАРЕ ВIАШАГIТОХАРАШИ ХЬАЛКХЕБЕРАШИ ХИЛА!

Доккхийи бехктокхамеи декхараш да иттлагIча пятилетка шоллагIча шера халкъбоахама дерригача доакъой къахьегамхошта хьалхашка латтараш. Промышленноста болхлой парте тIахьех технически прогресс сихъяра, производственни мощносташ сихагIа караерзаяра, царех дикагIа пайда эцара, халкъа эша дикагIдола тоbараш дукхагIа арахецара, советски наьха хьашташ диззагIа кхоачашдара.

ГIишлош хьалъеча болхлошка кхайк парти керда объекташ шоаи ханнахьа оолх бе йолаялийта, гIирсаш сиха, дика, дIадодар кIезигдеш а хIанзарча технически ларда тIа а хьалде, яхаш.

Лаьттах, техниках, удобренеех дикагIа пайда эцаро, производствана дIахо специализации концентрации яро юрта боахаме къахьегарашта торо лургья Даьхенна дукхагIа ялат, хьайбай продукташ яла.

Парте тIахьех: — КОЛХОЗХОЙИ СОВХОЗИЙ БОЛХЛОЙИ ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ ЛАЬТТАНЦАРЕИ ХЬАЙБАЙ БОАХАМЕИ ПРОДУКТАШ ДУКХАГIА ЯХАРАЙ ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ЙОХКАРАЙ ТIЕХЬАРА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ! ЮБИЛЕЙНИ 1977 ШЕРА КХАШКАРА БIАЬСТАН БАЛХАШ ДИКА ЧАКХДАХА ГIЕРТА! ХЬИНАРЕ КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ ЭГГАРА ДОККХАГIА ХЬУВКЪАМАШ ДАХАРА, ХЬАЙБАЙ БОАХАМ ДIАХО АЙБАРА ТIЕХЬА!

Торговле, юкъарча кхачан, быта служба, жилищно-коммунальни боахама, уйахцIено лораяра болхлой парте тIахьех наха гIулакхаш делга эргадоахаш тоадара, лакха культура йолаш уж леладара.

Марксизма-ленинизма хьехама, пролетарски интернационализмана тешаме ше хилар хьагойт Советски Союза Коммунистически парте 1-ча Майна хетадаьча ТIахьехамашка.

Парте тIахьех: — ДУНЕН ХАЛКЪАШ! КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА КХОХКАМ КIАЬДБАЛАР ЧIОАГIДАРА ТIЕХЬА! ХЬАГУЧАДАХА АГРЕССЕ, РЕВАНШИЗМА, РЕАКЦЕ — МАШАРЕИ ХАЛКЪИЙ КХЕРАМЗЛЕНИ МОАСТАГIИЙ ТИЯША БАЛХАШ!

КПСС Центральни Комитета ТIахьехамашта жоп луш советски нах кхы а айхагIа кхоталу шоай хьамсарча партена гонахьа, кхы а хьинарегIа къахьег. Цар уйлаши дагардари хьагойт укх тIахьехамо:

МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА БАЙРАКХА КIАЛ, КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ КУЛГАЛДЕШ — КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕЧА КЕРДА КОТАЛОНАШ ЯХАРА ДIАХЬАЛХАШКАХЬА ДОЛЛЕ!

Нов. С. А. КИРИЛЛОВ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЮРТА БОАХАМА МИНИСТРАЛЛА ХЬОЖАВАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Нов. Кириллов Сергей Алексеевич Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министралла хьожаволва.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1977 ш. 19 апрель.

Нов. С. А. КИРИЛЛОВ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МЕЛИОРАЦЕИ ХИН БОАХАМЕИ МИНИСТРА ДЕКХАРЕХ МУКЪАВАЛИЙТАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Нов. Кириллов Сергей Алексеевич Нохч-ГIалгIай АССР мелиорацеи хин боахамеи министра декхарех мукъавалийта, из кхыча балха тIа водаш хиларца дувзаденна.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1977 ш. 19 апрель.

Нов. Д. Г. ЗАВГАЕВ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЮРТА БОАХАМА МИНИСТРА ДЕКХАРЕХ МУКЪАВАЛИЙТАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Нов. Завгаев Дока Гапурович Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министра декхарех мукъавалийта, из кхыча балха тIа ваха хиларца дувзаденна.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1977 ш. 19 апрель.

В. И. Ленин ваь 107 шу дизарга

ДАИМ ЯХАРГЬЯ СИЙЛАХЬ-ВОККХАЧА ЛЕНИНА ЦIИ

ЛЕНИНСКИ КЪАМИЙ ПОЛИТИКА КОТЪЯЛАР

Социалистически общества дегIваьара хIанзара хан-юкъ белгалйоал советски халкъа идейно - политически цхьоагIо дIахо чIоагIъяларца, социалистически къамаши народностаци вIаши гаргадахарца, общественни вахара ерригача сфераштa интернационализаци хиларца. советски вахара хьисап дегIадарцеп тоадаларцен.

КПСС XXV съезде ше къамаьл деш КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева советски халкъа карагIдийнначa керттерча хIамашца цхьана белгалдаьккхад советски вахара хьисап. Вай мехкарча дерригача къамийн народностийн бокъонца йолча коллективизмаш новкъосталеп хьал, кхоталар, денгара ди массаза доал чIоагIлуш дола доттагIал. вай низ болаши денал долаши хулийташ йола нравственни уиахцIено—иштта я вай вахара хьисапа къыгта оагIош, иштта да социализмана карагIдаьнна, вай бакъдарий дулхах-цIех лета сийлахь-доккхий хIамаш.

Социалистически къамаши народносташи вIаши гаргаахарца айхха дувзаденна долаш, ленински къамий политика принципащ лоарзагIа ца йоахаш кхоачашъяра ларда тIа хьахиннад советски вахара хьисап. Цунах хила а доагIаш хьахинна, дикалга диллача керда социально-экономически, идейно-политически, интернациональни наьха юкъарал — советски халкъ.

СССР опыто шаьра хьахьокх къамий дош къоастадара даькъера социализма совленаш. Массаза а тIехьадиса хинна вай мехкара итташ къамаши народносташи ах бIаь шера хIанзарча лакхаленашка кхаьчад. Йоазув-дешар доацаш хинна халкъаш тахан доккхал де йиш йолаш да шоай поэтех, писателех, инженерех, Iилмахоех, композиторех.

ХIанз тIа-тIа дукхагIа гаргаухаш йолча классехи социальни группехи — дуккха къамаш чудоагIача болхлой классах, колхозни ахархоех, социалистически интеллигенцех латт советски халкъ.

СССР экономически, социальни, пачхаьалкхен, культурни гIулаккашта дегIаахара беррига леламо, къамашта юкъе нийсхо йоаца гIулакх дIадаккхаро новкъостал даьд дерригача къамийн народностийн къахьегамхой шоайла таргабахара, кхотабалара, массе оагIорахьара цар чуйина цхьана гIулакхаш леладара.

Вай мехка из яле а е кхыяле Iа йолча республике, областе, крае сихагIа дегIа ме ух а парте белгалъяь социальни мероприятеш сихагIа чакх ме йоах, а шаьрагIа хьагучаовл дерригача общественни вахара интернационализаци яра процессаш. Интернациональни мировоззрени миллионаш а миллионаш а болча советски наьха, дерригача къамийн народностийн кIоаргга дог тийша а оамалий боарам хинна дIаэтта а я.

Общественни вахара дерригача довкъошка интернационализаци чIоагIлуча хьалашка лоархIаме да вай мехка халкъашта, цу даькъе нохчийн гIалгIайн халкъашта а, юкъе Советски Iаьдал латтача шерашка экономика, Iилма, культура даькъе карагIдаьннарашта массе оагIорахьара пропаганда яр.

Паччахьа Россе юстара мокк, цунна бедал телаш хиннача, чубахача нахах нагахьа саг йоазув-дешар ховш ца хиннача, доале латта идеологи ислам хиннача Нохч-ГIалгIайчено лоацнача исторически хана чухь дIахьалхашкахьа Iалаьмате боккха гIа баьккхаб общественни вахара дерригача доакъошка. Иттаза лакхбеннаб республике бахача вайнаьха общеобразовательни боарам, керттерча даькъе аграрни хинна из чIоагтIа дегIаена промышленность йола республика а хинна дIаэттай.

Нагахьа санна 1925 шера Нохчий автономни областа промышленность 332 пхьоаллеpах, 783 хьаьрах, еттан цIен тIа схкеп кирпишкаш арахецача 46 заводах, тайп-тайпарча 152 кустарни мастерских латташ хиннайле, ерригача областе 10 трактор, 5 больница мара хиннаеце, хIанз Нохч-ГIалгIайчене я чIоагтIа дегIаена промышленности юртбоахама производствои, дегIадаьхка электротехнически, цементни, газ чакхйоаха, кхыдараш санна дола дегIадаьхка промышленноста керда доакъош, республика халкъа боахама ерригача продукце кхаь даькъах 2 дакъа совгIа кхоач промышленноста. 9-ча пятилетке социально-экономически дегIаяра дIахьалхашкахьа кхы а гIа баьккхаб республико.

ИйслагIа пятилетка белгальъяьлар ерригача общественни производства эффективность чIоагтIа лакхъяларца. Арахеца продукце тайпаш, масала, электроинструменташ, 1974 шерана нийсдича 11 процент дукхагIа хилар 1975 шера. электрографически аппараташ — 19 процент, цемент — 2,2-зза, и. кх. дI. 1975 шера халкъа боахама юкъейнхьай шера лаьрхIача 13 миллион сома совгIа экономически эффект енна йола 12 эзар совгIа изобретении рационализаторски предложении. Дикка дукхагIа хиннаб лакхерен юкъера специальни образовани йолаш бола чIоагтIа квалифицированни специалисташ. 1975 шера халкъа боахаме болх беш бар уж 1970 шера хиннарел 35 процент дукхагIа.

Республико уж толамаш даьхад вай мехкарча вежарашха долча халкъаша а эггара хьалха сийлахь-доккхача эрсий халкъо а новкъостал дар бахьан долаш.

ХIанз Нохч-ГIалгIайчено ший мехкдаьттен машиндаьтташи, парафинаш а бензинаш а, тайпарча маркаех йола становкаши бурув детта агрегаташи Советски Союза массе миIинге а доазол дехьа а ухийт. Нохч-ГIалгIайцу бахача наха къахьег мехкара дуккха ударни гIирсаш хьаллеча. Цар хьалъю КамАЗ, СибарегIен Дальни Востокен мехкдаьтта газопроводаш ехк, электростанцеш хьалъю, шоай опыт дIател Иранеи Иракеп, Эфиопе а Инде а гIишлонхошта, геологашта, бурувдеттарашта.

Социализм хьалъеча шерашка хувцабеннаб Нохч-ГIалгIай АССР къамий лоаттам. Республикашта юкъерча миграце процессашен юрташта урбанизаци ярои новкъостал даьд республика городашка, юрташка, къахьегача коллективашка бе-беча къамех бола нах дукхагIа вIашагIкхетара. 1970 шера яьча переписа даннегIа республике бахача беррига нахах ахаш совгIа ба нохчийн гIалгIайн. «Красный молот», «Химкомбинат», «Пищемаш» яха заводаш санна йолча къахьегама коллективашка болх беш ба 30 совгIча къамах бола нах, хIаьта цо новкъостал ду къамашта юкъера гIулакхаш тоадалара, духовнии культурнии беркат цар шоайла дIа-хьа нйдара. Нохч-ГIалгIайчене даьча социологически тохкамий даннегIа. бе-беча къамех бола нах юкъе болаш ба 85 процент болхлой, 80 процент интеллигенции гIулакхера пахи, 58 процент колхозхой, бе-беча къамех болча нахаца дIа а хьа а гIулакхаш леладу. Кхыча къамех болча нахаца айхха цхьана гIулакхаш леладу. «Кхыча къамех болча нахацара шун гIулакхаш малагIа тайпа да» аьнна шоашка даьча хаттара «таргарча наха юкъера дераш санна да» аьнна жоп деннад хаттараш даьрех 21.9 проценто, кхыча къамех болча наха лоаллаха бах 30 процент бараш, кхыча къамех болча нахаца доттагIала гIулакхаш доагIаш ба 45 процент бараш.

Вай республика къахьегамхой СССР дерригача къамашцен народностащен оагIув оагIох а теха, бIубенна гIа боахаш болх Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузача дезача денна накъа. Из эггара дезагIа дола революционни цIей цар белгалдаьккхад советски наьха кхаь ноахала къахьегамен тIемен гIулакхашка доккхий хIамаш карагIдувларца. Цхьабакъда эггара керттера дар фуд аьлча, из да, шоай вахара оамалашца а Маркса, Энгельса, Ленина хьехама ларда тIа а цар керда тайпа, коммунистически сакхетам болаш вола саг, ерригача адамлен идеалашта тIехьара къовсамхой интернационалисти, цIенхаштта тохкамаш тIаэттача деношкен хIара денпарча гIулакхашкен ленински къамий политика толар хьахьокхаш вола саг цар хьаваь хилар.

М. ХОЛОХОЕВ,
ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома секретарь.

Город Ульяновск дерригача дуненна йовзаш я. Владимир Ильич Ленина, Коммунистически партии дунен тIа эггара хьалхара Советски пачхаьалкхен вIашагIъелла волча къахьегамхой сийлахь-воккхача баьчча дай-мохк санна. Ульяновска сийле я В. И. Ленина бера ханарчен кхелетача ханарчен шерашца ювзаенна йола йицлургйоаца моттигаш. Ленински мемориал — баьчча ваьча моттиге цун бIаь шу дизара юбилей долча хана хьалдэь, цIаккха йоврглоацача гене цIера хетадаь доккха памятник да.

Дунен массе миIингашкара нах ух В. И. Ленин ваьча, цунцара шоай безам, из лоархIаш шоаш хилар дIахьокха. ХIанз Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара цIейга кийчлуча хана хIара ди тIехьагIа дукхагIа ух В. И. Ленин ваьча городе экскурсанташ, туристаш, доазол дехьара хьаьший.

СУРТА ТIА: Ленински Мемориал.

ТАСС фотохроника.

Я. КАРТОЕВ.

ЛЕНИН ВАЬ ДИ

Ма дийкха ди дар из
Апреле денар
Дахача бIаьшере
Малх цIара баьннар.
Ма сийрда тIоа бар из
Цу бетта сегар.
Паччахьа имперен
Син пхьаьнаш мерцар.
Ма чIоагIа ди дар из
Симбирске къайкъар.
Вай баьчча Ульянов
Дунен чу ваьккхар.
Ма лире кIерам бар
Цо наха беннар.
Ма нийсса къулба дар
Никъ хьеха деннар.
Со тешац жайнаша
Бувцача шейхех.
Цхьа дош харц хинна-м дац
Баьччас дийцарех.
Ма дийкха ди дар из
Апреле денар.
Дахача бIаьшере
Малх цIара баьннар.

В. И. Ленинах сийлахь-боккхача наха аьхар

«Хьадагалаца а хала да цхьан сага хьаькъале иштта Iалаьмате йоккха уйла, чIоагIа низбола лоIами сийлахь-боккха безами вIаши тарбе йиш хилар: Владимир Ильич верригa а цхьан чхарах вича санна вар, ше мел дер де лерхIачоа тIадерзадеш вар. Цун сакхетамера дерригa а цхьан хIаман тIадийрза а цхьан доккхача юкъарча декхарца тардича санна а да — пролетариата кхел бахьан гIулакх даран социализмагахьа никъ билла йодача цунна кулгалдаран. МоллагIча оагIонгахьара шо цунга хьоже а даим санна шоана духьалъоттаргья кхыча хьашташта хIама ца дуташ из верригa чулаьца йола алхха цаI мара еце а, бакъда сийлахь-йоккха, идея».

В. В. ВОРОВСКИЙ,
гIорваьнна советски дипломат.

«Владимир Ленин фу саг хиниав аьлча, из хиннав шоаш хьаденача вахара хьисапе бахара наха хьалха цхьаннена ца мегача тайпара новкъарле яь саг...»

«Цхьаккха саг хиннавац из санна бокъонца дунен тIа даим яхаргйолаш ший сийле яьккха...»

А. М. ГОРЬКИЙ,
сийлахь-воккха советски писатель.

«Из цIаккха а, ше вахаш яьккхача хана, цхьаь хилавзар, даим миллионаш болча къахьегамхошца вар. ХIаьта цо цунна телар ший наькъа тIа цхьаккха духьале ца юта Iалаьмате боккха, бохаргбоаца низ».

С. М. КИРОВ,
Коммунистически парте гIорваьнна деятель.

«...Ленина адамленна XX бIаьшере а тIайоагIача бIаьшеренашка а никъ белгалбаьккхаб. Нах цIи йоагае болабеннача хана денз Октябрьски революци хиначул тIехьагIа хьадоагIача шерашка санна айденна, тохаденна хиннадац дуне».

ИЗОБЕЛЛА БЛЮМ,
Дерригдунен Машара Совета Президиума член.

«ТIоа сегарал сийрдагIа долча дешашца цо тхьайса улла дуне сомадаьккхар».

ИОГАННЕС Р. БЕХЕР,
немецки поэт.

«Дунен исторе дуккхача бIаьшеренашка дувцараш хоза долаш хиннадале а из вахаре чакхдоаккхаш боаца эзараш баьччаш, Iилмахой хьахиннаб. Хьо, Ленин, цу тайпарчарех вац. Хьо дийца а хьийха-а Iензар, Iа Iайха дийцар вахаре кхоачашдир. Iа керда мохк кхеллар. Iа тхона цхьана къовсам лоаттабара никъ белгалбаьккхар. ...Со хьа наькъаца ваха безам болаш ва, бакъда моастагIий цун духьала бале а, са халкъо из дарах со чIоагIа хьаллоацаргва».

СУНЬ ЯТ-СЕН,
сийлахь-воккха китайски революционер-демократ.

ДОТТАГIАЛАХ ЛАТТ ВАЙ НИЗ

Ленински халкъий доттагIал Нохч - ГIалгIай лаьттан тIа денад укх шера вай мехко, дерригача прогрессивни адамаша 60 шу дизар белгалдоаккхаш болча Сийлахь - боккхача Октябра сердалонца.

Тха Грозненски район республике эггара дукхагIа бе-бе къамаш дахача районех цаI я. Цун территоре тIа айхха кхотаенна бIарчча цхьа коллектив а ю бахаши къахьегаши ба 30 совгIа къамах бола нах.

Дуккхача къамех нах юкъе болаш я ерригаш а хIана яц аьнна йола учрежденей, колхозий, совхозий, предприятей коллективаш. Цхьана къа а хьегаш къестаду цар политически, экономически, культурни дегIаахара дешаш. Цхьана къахьегача, бахача метте хьахул района юрташкен станицашкен баха бе-беча къамех бола нах шоайла вIаши гаргабахара, хадаргдоаца доттагIален вошалон, цхьоагIон а кхотабалара а говнаш чIоагIдара процесс.

Шерагара шу массаза доал доккхагIа хул республика экономика дегIайоалаеча, вай мехка коммунистически общество хьалъяра гIулакха юкъе района къахьегамхоша лоаца дакъа. Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизара баха ма-боаггIара накъабахар духьа яьржача социалистически яхье доккхий толамаш доах болхлоша, колхозхоша гIулакхерча наха, хьалхалаттарий мугIараш деб. Районе шерра йовзаш я башха дикача къахьегамхой цIераш — «Атагинский» совхоза хIаж-кIаш лелаер Социалистически Къахьегама Турпал Ш. Гайтамиров, «Ермоловский» совхоза свеклаш лелаер А. Макалов, I Мая цIерагIча колхоза Iаьсий леладераш Е. Меркулова, А. Помарица, «Молочный № 1» совхоза бригадир А. Сакка, Ленина цIерагIча колхоза механизатор П. Маковеев, Гикаловски ОПХ доярка С. Чагаева, дуккха кхыбараш.

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера бIарччача районо кхоачашъяьй Даьхенга ялат, баьцадаараш, сом, шура, фуаш, тха доххара пачхаьалкхен планаш. Болх дика баьб продукци маьхала яккхара, гIишлоймонтажни балхашта, мухь дIаюха кхахьара шера планаш ханал хьалха — 25 декабре кхоачашъяьча промышленни предприятей коллективаша.

Къахьегаме доккхий толамаш даьхад «Предгорный», «Аргунский», «Юбилейный» совхозий, Ермоловски ДОК-а, Мехлесхоза, Горячеводски УБР, дуккхача къамех латтача кхыча коллективаша.

Районо ханал хьалха кхоачашъяьй укх шера хьалхарча квартале пачхаьалкхенга хьайбай продукци йохкара планаши социалистически декхараши.

Халкъий доттагIала, къахьегамхошта интернациональни кхетам балара дешаш районни партийни организаце теркама юкъмоттиге латт. Къахьегамхошта интернациональни атеистически кхетам луча кулгалхошен специалисташен дакъа лацара хьакъехьа цIенхашта къамаьл хилар тха укх шера апрель бетта хиннача КПСС райкома пленуме.

Интернациональни кхетам балара болх дика вIаштIехьбаккха ховш хилар хьахьокх «Горячеисточненский» совхоза партийни организаце (парткома секретарь И. В. Дербенцева). Парткомо планагIа лелабу дуккхача къамий нахах латта коллектив кхотаяра болх, мероприятеш кхоачашъяра лира тIахьожам лоаттабу, ший ма-хула дикагIа, сакъердамегIа чакхъяха гIерт уж, тематически сайренех, пенгазетех пайда эцаш.

МаIан кIоарга долаш, дог тешадеш хиларца белгалдоал СССР халкъий ленински доттагIалах, советски халкъа пролетарски интернационализмах лаьца парткома секретара И. В. Дербенцевас, механика К. Юнусова, болхлой комитета председатела Р. Гереханова дош дола къамаьлаш.

Интернациональни кхетам балара дешай боккха лоархIам бу «Атагинский», «Пригородный» совхозий, Ермоловски ДОК-а, I Мая цIерагIча колхоза, кхыча коллективай партийни организацеша.

Дикахетар деш гIулакх да, района кулгалдеча болхлоша укх тIеххьарча хана идейнокхетама болх беча эггара хьинарегIча тайпара дакъа лоацаш хилар. Царех ба «Атагинский», «Юбилейный» совхозий директораш М. А. Арбиев, Х. М. Витушев, Горячеводски УБР начальник Ф. М. Кадман, юрта боахамен заготовкайн болхлойн гIулакхерча наьхен профсоюза райкома председатель С. Б. Мизаев, юрта боахама управлене керттера агроном И. А. Бойко, дуккха кхыбараш.

Интернациональни кхетам балара гIулакх айхха дувзаш леладу оаха дынах юхедисача массе тайпарча хIамашца лоаттабеча къовсамца. хIана аьлча цу хIамаша новкъостал ду цхьаболча тIехьабисача наьха националистически уйлаш дIа ца ялийтара. Цу гIулакха балха дика форма я керда советски обрядаши цIейши вахара юкъеккхаьар.

Петропавловски, Первомайски станицашка, Йоккхача АтагIа, Толстов - Юрта, кхычахьа сэъеш регистраци ю саг ярхара, бер дара, тIемен къахьегамен ветеранаш, производстве хьалхалаттараш хестабу, Советски Эскаре гIулакх де болха кагирхой безбеш накъабоах, хьалхара боал баккхарен хьувкъам чуэца болабаларен цIейш дезду. «ДоттагIали къахьегами вIаши уллув латт» яха тематически сайренаш ю, кхыйола мероприятеш чакхйоах.

Партийни организацеша къаьстта уйла тIайохийт кагирхошта интернациональни патриотически кхетам балара. Районерча дукхагIа йолча школашка интернациональни доттагIала клубаш яхкаьй. Дешархоша дIа-хьа каьхаташ кхухьийт мехка массе миIингерча шоай ханиарчарца, доазол дехьарча доттагIашца.

Района школашка къонахчала урокаш ю, тIема ветеранашца вIашагIкхетараш хул, «Советски Эскара къона доттагIий» яха отрядаш вIашагIъеэккай, тIема сийлен музееш, цIеноп, уголокаш кийчъяьй.

Комсомольцашен кагирхошен шефство лелаю граждански Даймехкен тIемий шерашка лийгараштa дегIача памятникашта. Йоккхача АтагIарча школай дешархоша каст-каста цIенъю Шерипов Асланбек вийнача метте егIа обелиск. Вежарий каша территори цIен а я, гобаьккха газнаш дIаегIай Ермоловски леспромхозен Алхан-Калински юкъерча школан комсомольцаша. Хозача хьал тIа да Первомайски, Петропавловски станицашкара вежарий кашамаш.

ТIем тIа лийгараштa дегIача памятникашта хьалхашка пионерски збораш ю оаха, комсомольски документаш дIател.

ТIема - патриотически кхетам балара новкъостал ду хIара шера деча «Зарница», «Орленок» яхача ловзараша а.

Социализмана карагIдаьннача лоархIамегIарча хIамаех цаI да, кхалсаг лоалара яккхар. Советски Iаьдало цхьатарра бокъонаш йола обществе членаш а баь дIаоттабаьб кхалнах, производственни общественни вахаре цар хьинаре дакъа лацара эша хьалаш вIаштIехьдаьхад. Алхха тха районе халкъа боахаме дакъа лоацаш я 10 эзар совгIа кхалсаг. Царех итташ къахьегамхой депутатий Советий депутаташ ба. Дуккхачарна правительственни совгIаташ деннад. Нохчий кхалнах ба уж — Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат, «Горячеисточненский» совхоза механизатор К. Дудуркаева, «Ермоловский» совхоза доярка Н. Джамбулатова, эрсий кхалнах — «Пригородный» совхоза баьцадаараш леладу К. Голуб, «Грозненский» шурий совхоза свинарка А. Демьянова, дуккха кхыбараш.

ХIанз, укх деношка, района юрташка гражданий сходаш хул. Цига къамаьлаш дераша общественность, юрташка баха беррига нах тIахьех зуламеча националистически гIулакхашца, малар тIехдоахарашца, деш хIама а доацаш ийлаюкъе, лелараша лира къовсам лоаттабара.

Бахача наха интернациональни кхетам балара боарам лакхбара новкъостал ду иштта Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара хетаьча «СССР халкъий доттагIали вошали — вай Даьхен низ бухбувла хьаст» яхача кустовой Iилматеоретически конференцеша а.

КПСС XXV съезд хиначул тIехьагIа наха идейни влияни еча кхыча формашцен методашцен цхьана районе дикка тоабеннаб къахьегамхошта, къаьстта а кагирхошта интернациональни патриотически кхетам балара беш бола болх. Цо дикка новкъостал ду наьха къахьегамен политически хьинар айдара. Масала, района хьайбаш леладераша республике эггара хьалха хьаллаьцар дулх, шура, фуаш гулдарен кийчдарен пхе шера заданеш кхоачашъяра ханаш лоацъе, вешта аьлча укх шера 1978 шера рубежага кхача аьнна инициатива кхайкаьча киевски хьайбаш леладераша дIадолаьдаь патриотически гIулакх.

«Юбилейный» совхоза коллективо инициатива кхайкаьй «Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизара — 60 хьинаре кIира» яхаш девиз а йолаш къахьегара, атагинцаша декхар тIаийцад пятилетка заданеш 4 шера кхоачашъе.

Халкъий доттагIал чоагIдара новкъостал ду Украина Херсонски области Каховски районан тха Грозненски районан юкъе лелаеча традиционни социалистически яхьо а. Дукха ха йоацаш вежарий украинцаш болча хьоашалгIа яха хилар тха района делегаци. Царна карагIдаьннарашка хьежар из.

Цхьабакъда, аланза даргдац, къахьегамхошта идейни, интернациональни, атеистически кхетам балара болх планагIа, хьалхашка латта декхар кхоачашдара тIаберзабаь ца лелабеш йола партийни организацеш а тха хилар.

ХIаьта оаха тхоай керттера декхар лоархI уж кхоачамбоацараш дIадахарах, вай парте ленински къамий политика лоарзагIа ца йоалийташ чакхъяхарах.

Т. МАДАГОВ,
КПСС Грозненски райкома шоллагIа секретарь.

Парте ветеранаца вIашагIкхетар

«Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце дунен халкъашта юкъера лоархIам» яхача темах йолча лекцеца дIайолайир Октябрьски дешарий цикл тIема а политически а кийчон отличник, взвода командира заместитель, воккхагIа вола сержант Тараскин Валерий гIулакх деш волча подразделене. Лични состава хьалхашка из лекци йийшар вар коммунист, воккхагIа вола лейтенант Кокоткин Николай.

Цул тIехьагIа дош делар революце доакъашхочунна, большевистски гварде ветерана, союзни лоархIам болча персональни пенсионера, экстренно гулъяь хиннача РКП(б) VII съезда делегата Филатов Сергей Петровича. Владимир Ильич Ленин бIаргаго а цунга ладувгIа а ираз хиннарех цаI ва из. Сергей Петрович Филатова бера а кхелета воагIа а ха дIайихьар Алчевск яхача Донбасса юрта, хIанзарча Коммунарск яхача городе. Цу хана из хиннав Донецко-Юрьевски металлургически заводе болх беш а, къайлагIа дола литература дIадоаржадеча подпольщикашта новкъостал деш а, из болхлошта дешаш а. Цул тIехьагIа къона Филатов Сергей топ бе а елла латаш хиннав Советий Iаьдал доаккхаш, Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIем тIа коммунист Филатов лийтар немецко - фашистски мохк дIалацархошца.

ХIанз ханна воккха вале а Сергей Петрович доккха дакъалоацаш ва Грознерча предприятешка, дешара заведенешка партийни а юкъара а болх беча.

ЧIоагIа уйла тIаякийта, хоза хеташ ладийгIар тIемахоша Донбасса болхлоша Советски Iаьдала машарахи лаьттахи дола хьалхара Декреташ хоза хеташ тIаэцарах, цу хана къонача Советий республикана хьалхашка лаьттача халонех дувцаш даьча къамаьлага. Везача хьаьшо дийцар Лугански окружной партконференце шийх беннача тешамах, Юрьевски партийни организаце цIерагIа экстренно гулъяьча РКП(б) VII съезда делегат а хоржаш. ХIама юкъера ца доаккхаш дийцар цо съездо болх дIабихьача Петроградерча Таврически двореце кхача гIерташ баьча халача наькъах, съезда балхах, кIаьдвалар фуд ца ховш хинна революцен баьчча В. И. Ленин цига кхачар (Дискуссешка дакъа а лоацаш барайттазза къамаьл дир цига Владимир Ильич Ленина. Цо мел лаьрхIар чакх а даьларI Ленина предложенена тIехьа хилар съезде хинна дукхабараш). ДIайхача дешашца дувцар ветерана Октябрьски революце баьчча Владимир Ильич Ленина генех. Съезда делегаташца Ленина даь къамаьлаш белгалдаьхар. Из ше а хилар кхыча делегаташца цхьана Ленинца къамаьл деш. Владимир Ильич Ленин ваь бIаь шу дизара хетаь Москве дIайихьача торжественни сайрене дакъа лоацаш а хилар Филатов.

Кхо юбилей я укх шера Сергей Петрович Филатова. Укх шера 80 шу дуза цун, 60 шу доал из Ленински парте вола, 50 шу дуз цо дакъа а лоацаш яьккха Октябрьски социалистически революци яьнна. Герз бе а доаллаш вай Даьхе моастагIах лорае тешам беннача къонача эскархошта цIаккха а дагара даргдац ветеранаца хинна шоай вIашагIкхетар.

П. ЛОХМАНОВ,
капитан.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 60 шу дузача цIей сийна доккхий социалистически декхараш тIа а ийна, уж толамца кхоачашдара шерра яхь йоаржаяьча В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода дуккхача установкай коллективаш дика къахьегама совгIат кийчдаь накъайоагIа цхьоалагIча майна. Царна юкъе укх юбилейни шера хьалхалаттачарех цаI я шоллагIча цехера Гоголев Геннадий Владимирович керте латтача № 7—8 йолча коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча установка коллектив.

Продукци арахецара кхаь бетта задани дикка тIехкхоачаш а еш, планагIа лаьрхIачул совгIа цо арахийцар 350 эзар сома маьха мехкдаьтта сийрда продукци. Ара мел хийна продукци дикен тIехдикен мара хиннаяц.

Номер 7—8 йолча установка коллективаца социалистически яхь а лелаеш иштта дика толамаш доахаш ба № 21-1 йолча установка технологаш. Цар товарни продукци арахецара кхаь бетта задани 105,6 процент кхоачаш а еш, планал совгIа арахийцар 57 эзар сома маьха мехкдаьтта продукци. Уж толамаш кхы тIа а товдеш, къахьегаш накъабаьхкаб технологаш В. И. Ленин ваь 107 шу дузача цIейна. Графикал 5—6 ди хьалха баьнна кхоачашъеш ба уж биъ бетта задани.

Халданза социалистически яхье хьалхалатташ я укхаза «Знак Почета» орден лелаю воккхагIвола оператор Нарожный Владимир Петрович керте латта смена.

Сурташ тIа: (лакхера лохехьа) хьалхарча сурта тIа воккхагIвола оператор В. Нарожный, операторащ В. Шапоренко, Г. Косменко; шоллагIчу тIа—оператор Л. Грибенина, кхоалгIчу тIа — № 7—8 йолча установка начальник Б. Гоголев, оператор В. Мукорин.

И. ПЛИЕВА сурташ.

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

«КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ КЪАХЬЕГАМХОШТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума УКАЗ

1974 шера 18 январе арадаьннача СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дуккхача шерашка цIена къахьегарахи къахьегаме карагIдаьнна гIулакхаш лоархIаши СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла

ЗАВОДСКОИ РАЙОНЕ ГIОЛА:

Социальни Iалашон министерстве гIолла:

Берестовский Андрей Григорьевича — персональни пенсионера.

Стаценко Моисей Тимофеевича — вокххагIволча экономиста.

Цветков Константин Михайловича — ВТЭК инспектора.

Грозненски горисполкоме гIолла:

Дзержановский Константин Игнатьевича — пенсионера.

Ругович Борис Францевича — пенсионера.

Чуд Петр Ивановича — пенсионера.

Поздныщев Максим Андреевича — пенсионера.

Грозненски горисполкома коммунальни боахама управлене гIолла:

Маркелова Мария Петровнана — город товяра йолча йоккхагIйолча инженера.

Розенафт Моте Эльевича — болхлочоа.

Волгина Серафима Андреевнана — пенсионеркана.

Ацетонови заводе гIолла:

Авершин Андрей Николаевича — патока дозировщика.

Аксенов Иван Васильевича — грузчика.

Аксенова Анна Васильевнана — болхлочоа.

Бурдыга Василий Ильича — слесара.

Бурдина Пелагея Кондратьевнана — болхочоа.

Водопшин Василий Егоровича — компрессорни установкай машиниста.

Драпова Пелагея Антоновнана — болхлочоа.

Земцова Евдокия Галактионовнана — болхлочоа.

Закоморный Петр Федоровича — планови отдела начальник хинначоа.

Кручинина Лилия Александровнана — аппаратчика.

Кириленко Наталья Гавриловнана — болхлочоа.

Королев Федор Степановича — слесара.

Кудрявцева Пелагея Никоноровнана — сменни инженер хинначоа.

Петченко Николай Пантелеевича — слесара.

Поликарпов Иван Федоровича — патока дозировщика.

Сергеева Августина Васильевнана — фасовщицана.

Супруненко Серафима Федоровнана — санитаркана.

Ушакова Мария Никитовнана — болхлочоа.

Филипченкова Анна Михайловнана — болхлочоа.

Фоменко Таисия Евдокимовнана — насосни установкай машиниста.

Богомолова Вера Алексеевнана — контролера.

Жарий Софья Васильевнана — аппаратчицана.

Лазарев Иван Степановича — слесара.

Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе гIолла:

Анохина Зинаида Алексеевнана — йоккхагIйолча оператора.

Артемов Михаил Степановича — товарни группа начальника.

Адамковская Надежда Степановнана — болхлочоа.

Битеряков Иван Алексеевича — директора заместитель хинначоа.

Богданова Мания Иосифовнана — оператора.

Благодаров Александр Васильевича — машиниста.

Еланская Евдокия Николаевнана — смена начальника.

Жуков Иван Семеновича — керттера инженер хинначоа.

Климкина Раиса Егоровнана — йоккхагIйолча лаборанта.

Куксина Анастасия Степановнана — оператора.

Кучуков Михаил Елисеевича — оператора.

Кривова Валентина Владимировнана — установка начальника.

Килина Александра Трофимовнана — общежите коменданта.

Камышников Константин Васильевича — установка начальник хиннячоа.

Керенцева Мария Костантиновнана — оператора.

Кокичев Ермолай Яковлевича — оператора.

Магомаев Баудин Ибрагимовича — участка начальник хинначоа.

Новодзинский Николай Павловича — оператора.

Пиркис Розалия Нисовнана — установка начальник хиннячоа.

Розниченко Евдокия Ивановнана — оператора.

Тельманова Валентина Гавриловнана — оператора.

Ткач Николай Олимпиевича — вокххагIволча оператора.

Такшаедова Нафиса Усмановнана — оператора.

Токарь Давид Исаевича — болхлочоа.

Хропатый Николай Моисеевича — оператора.

Целикина Ксения Ивановнана — оператора.

Цыбина Екатерина Георгиевнана — проектно - конструкторски бюро начальника заместителя.

Чурсунов Николай Федоровича — установка начальника.

Чавдаров Дмитрий Дмитриевича — оператора.

Грозненски радиотехнически заводе гIолла:

Булима Нина Павловнана — болхлочоа.

Глухов Павел Георгиевича — балхаш дIа-юха декъачоа.

Мулова Евдокия Степановнана — слесара-сборщика.

Шапченко Нина Федоровнана — радиоаппаратура монтажницана.

Щербина Валентина Михайловнана — прессовщицана.

Щетинина Раиса Григорьевнана — болхлочоа.

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене автотранспортни конторе гIолла:

Бабанов Николай Петровича — шофера.

Волкова Ольга Григорьевнана — болхлочоа.

Гладков Алексей Дмитриевича — тракториста.

Жерновенко Петр Федоровича — слесара.

Зибров Иван Михайловича — мастера.

Клименченко Лукьян Михайловича — шофера.

Кожуховский Алексей Тихоновича — кадрай отдела инспектора.

Лотко Ананий Афанасьевича — медника.

Ладнушкин Максим Степановича — слесара.

Митюшин Сергей Ивановича — инженера.

Мишин Михаил Семеновича — слесара.

Новиков Яков Федоровича — къахьегам Iилман наькъаца вIаштIехьбаккхара волча инженера.

Соломатин Григорий Федоровича — технически снабжене отдела начальник хинначоа.

Семенюк Мария Евдокимовнана — хаьхочоа.

Савицкий Харитон Александровича — хаьхочоа.

Серебрякова Мария Михайловнана — хаьхочоа.

Пашков Петр Ивановича — шофера.

Распереза Георгий Аркадьевича — слесара.

Уланов Андрей Дмитриевича — шофера.

Федоров Владимир Никитовича — газоэлектросварщика.

Христофоров Аркадий Ивановича — шофера.

«Чечингстройтранс» яхача производственни автотранспортни объединене гIолла:

Бесчастный Валентин Сергеевича — воккхагIа волча мастера.

Зермин Ефим Варфоломеевича — шофера.

Шапошников Николай Григорьевича — слесара.

Шуткин Василий Евдокимовича — шофера.

Чернояров Александр Лазаровича — автослесара.

«Пластполимер» яхача Охтински Iилма-производственни объединене Грозненски филиале гIолла:

Гончаров Сергей Васильевича — слесара.

Филимоненко Георгий Семеновича — инженера.

Осипянц Аршалуис Аршковнана — лаборанта.

Левачкова Екатерина Николаевнана — аппаратчицана.

Никитин Андрей Андреевича — слесара.

«Грозэнерго» РЭУ ТЭЦ-2 гIолла:

Канчина Пелагея Ефимовнана — болхлочоа.

Матвиенко Вера Марковнана — болхлочоа.

Микунов Александр Алексеевича — машиниста.

Мишустина Анна Федоровнана — стрелока.

Попова Анна Алексеевнана — йоккхагIйолча бухгалтера.

Попов Степан Андреевича — грузчика.

Сосулин Георгий Дмитриевича — электромонтера.

Саркисов Иван Алексеевича — пенсионера.

Тоценюк Виктор Алексеевича — команда начальника.

Трусеева Надежда Николаевнана — стрелока.

Шкред Петр Демьяновича — граждански оборона штаба начальника.

Юсупов Абуезит Юсуповича — мастера.

«Гидромеханизация» яхача треста Грозненски спецуправлене гIолла:

Гришин Александр Каллистратовича — земснаряда машиниста.

Докторевич Михаил Семеновича — геодезиста.

Колесников Петр Даниловича — электромонтера.

Куляшова Софья Александровнана — къахьегаман алапештен йолча инженера.

Лелюх Федор Григорьевича — электромонтера.

Нагорный Иосиф Григорьевича — товароведа.

Письменный Алексей Ивановича — слесара.

Салеев Алексей Васильевича — стропольщика.

Севастьянов Сергей Григорьевича — прораба.

Соколова Зинаида Владимировнана — склада заведующена.

Тонконогов Федор Михайловича — управлене начальника заместитель хиннячоа.

«Чеченоингушпромстройматериалы» яхача объединене № 1 йолча гIишлон-материалий Грозненски комбинате гIолла:

Бердников Григорий Алексеевича — болхлочоа.

Каспарова Тамара Григорьевнана — склада заведующена.

Каткова Нина Васильевнана — № 56 йолча детсада воспитатела.

Карагичева Клавдия Ивановнана — болхлочоа.

Курносова Мария Петровнана — подсобни болхлочоа.

Татьянина Александра Петровнана — сменни мастера.

Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене № 5 йолча гIишлон-монтажни управлене гIолла:

Каплан Соломон Елязаровича — инженера.

Чеботкевич Георгий Ивановича — инженера.

Немченко Мария Порфировнана — маляра.

«Грознефтехимремстрой» треста СМУ-4 гIолла:

Егоров Евгений Ивановича — газосварщика.

Симонцев Иван Сергеевича — мастера.

«Кавказэнергомонтаж» яхача треста Къилбаседа-Кавказски монтажни управлене Грозненски прорабски участке гIолла:

Чечеренко Раиса Семеновнана — болхлочоа.

Нохч-ГIалгIай АССР МЖКХ республикански ремонтно-гIишлон тресте гIолла:

Курумов Сурхо Мусаевича — снабжене отдела начальник хиннячоа.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене ОРС-е гIолла:

Беляйкина Валентина Федоровнана — болхлочоа.

Бобхоева Зайбат Мелиевнана — болхлочоа.

Бородаева Татьяна Ивановнана — № 8 тика заведующе заместителя.

Дмитриенко Федор Акимовича — болхлочоа.

Кланцатый Григорий Лаврентьевича — болхлочоа.

Лобода Елена Сафроновнана — болхлочоа.

Малая Анна Трофимовнана — кассира.

Магомадов Бацу Магомадовича — склада заведующена.

Мангелян Грантик Михайловича — болхлочоа.

Петрова Надежда Васильевнана — болхлочоа.

Полуянова Мария Анатольевнана — повара.

Павленко Андрей Владимировича — экспедитора.

Рожок Валентина Ивановнана — товароведа.

Старикова Надежда Петровнана — планови сектора начальника заместителя.

Тимченко Елена Фроловнана — продавеца.

Харина Нина Игнатьевнана — тика заведующена.

Чайкин Петр Федоровича — повара.

Штукатурова Мария Ивановнана — болхлочоа.

Нохч-ГIалгIай гIишлон-управлене жилищно-коммунальни конторе гIолла:

Анисимова Прасковья Сергеевнана — детсада заведующена.

Луганская Елена Дмитриевнана — болхлочоа.

Лачинова Анна Алексеевнана — болхлочоа.

Махиева Жака Бакаровнана — болхлочоа.

Мишина Анна Дмитриевнана — хаьхочоа.

Морозов Георгий Марковича — слесара.

Рыбачкина Дарья Емельяновнана — болхлочоа.

Стрельникова Любовь Трофимовнана — делопроизводитела.

Шалина Лидия Ивановнана — общежите коменданта.

Город Грозерча № 3 йолча юкъерча школе гIолла:

Агаджанова Любовь Ивановнана — хьехархочоа.

Крякова Тамара Мщакановнана — хьехархочоа.

Маслова Александра Петровнана — воспитатела.

Романенко Лариса Семеновнана — хьехархочоа.

Филенкова Зинаида Георгиевнана — школа директора.

Чеботарева Нина Николаевнана — хьехархочоа.

«Погнос» яхача медсанчасте гIолла:

Белецкая Вера Павловнана — медицински сестрана.

Гончарова Антонина Ильиничнана — медицински сестрана.

Царева Александра Валентиновнана — медицински сестрана.

Хацкелев Георгий Дмитриевича — лора.

№ 1 йолча берий ясле гIолла:

Бойцов Александр Максимовича — болхлочоа.

Герменина Нина Михайловнана — медицински сестрана.

Фомина Нина Алексеевнана — болхлочоа.

Заводской райисполкоме гIолла:

Алахвердов Андрей Христофоровича — пенсионера.

Бабришев Гаврил Иосифовича — инженера.

Герасимова Любовь Павловнана — пенсионеркана.

Коваленко Георгий Ефремовича — пенсионера.

Круглов Андрей Ивановича — пенсионера.

Ковальногов Павел Андреевича — пенсионера.

Личман Мария Ивановнана — пенсионеркана.

Маслов Иван Ивановича — пенсионера.

Сирик Владимир Петровича — пенсионера.

Татаров Артем Минеевича — пенсионера.

Шармаев Александр Платоновича — пенсионера.

Худенко Василий Григорьевича — пенсионера.

Нохч-ГIалгIай АССР колхозий рынкай республикански управлене гIолла:

Тепсаев Абдул-Вахаб Тепсаевича — персональни пенсионера.

Къоьнощтеи инвалидаштеи долча Черноречески пIен-интернате гIолла:

Ахмадова Марията — санитаркана.

Исаенко Константин Григорьевича — слесара.

Маликов Абдулла Абдулхаковича — директора.

Астамирова Асет Алиевнана — санитаркана.

Митякина Анастасия Тимофеевнана — санитаркана.

Шевченко Серафима Ивановнана — гардеробщицана.

Астамиров Султана — хаьхочоа.

«Столичный» яхача фирменни тикача гIолла:

Кравец Федор Исаковича — болхлочоа.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета издательствай, полиграфе, книжкай торговле гIулакхашта йолча управлене гIолла:

Чапанов Джунид Васильевича — книжни издательства директор хиннячоа.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный, 1977 ш. 6 апрель.

Декхар кхоачашдар дукхьа

Урус-Мартановски района «Горец» совхоза кхаш леладераша Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузача денна толамца накъабахар дукхьа яьржача социалистически яхьа юкъе а баха дош деннад укх шера хIара гектара тIара план 27 йолаш — 30 центнер хьажкIаш, план 240 йолаш 350 центнер шекара свеклаш чуя. Иштта планал совгIа чуэца дош деннад ка бола ялат а.

ЛаьрхIар кхоачашдар дукхьа хIанз тIатеIIа лард йоллаш ба совхоза кхаш леладераш. Соакха гурахьа дIадийнача ялата подкормка а яь, бIаьстан юххье доакъара юв культураш дIайийна а яьха, хIанз шекара свеклаш, ялата хьажкIаш дIаювш ба.

Боккха теркам тIабохийт партеи правительстван дIахо йодача хана шекара свеклаш дIаюв кхаш шердара. Из кхета а деш, план 480 йолаш 500 гектара тIа шекара свеклаш дIае лаьрхIад совхозе укх шера.

ХIанзле 450 гектара тIа дIайийнай шекара свекла. Из болх беш боахкача механизатораштa юкъе къаьстта дика къахьег Идаев Мухьмада, Агиев Лемас, Адаев Iайнде. Норма 12 гектар йолаш дийнахьа юкъера лаьрхIача 25—28 гектара тIа шекара свеклаш дIаюв царех хIаране.

Ялата хьажкIаш дIае йолаьь кхоалагIа ди мара дац. Цу юкъа из культура дIайийнай духха хIама ца эшаш 110 гектара тIа. ХIаьта ерригаш 600 гектара тIа хургья укх шера совхозе ялата кхею хьажкIаш.

Из культура дIаювш хьинаре къахьег механизатораш Къахьегама Сийлен III степена орден лелаеча Баштаров Суламбека. Тимаров Увайса, Идрисов Шамила. Дийнахьа юкъера лаьрхIача 18 гектара тIа хьажкIаш дIаюв царех хIаране, норма 11 гектар йолаш.

Дика пайда эц совхозе хьувкъам алсамбаккха йиш хулийтача торонех — минеральнии органически удобренеех.

Иштта, масала, шекара свеклаш дIае лаьтта кийчдеш хIара гектара тIа 17 центнер кхоачийташ минеральни 11 тонн кхоачийташ органически удобренеш тайсар, хIаьта хьажкIаш дIае кийчдеш — хIара гектара тIа 3.5 центнер минеральни удобренеш. Цул совгIа гектара тIа цхьаца центнер суперфосфат тосс хIанз хьажкIаш дIаювш а.

Цу гIулакхо, шеко а йоацаш, дукхагIа чуэца йиш хулийтаргья шекара свеклай а хьажкIий а хьувкъам.

Йоакхо яьй совхозе механизаторий балхацара моральни а материальни а безам совбаккхара. Яхье хьалхара моттиг яьккхачоа ЦIе вымпел лу. ХIаьта итт ди даьиначул тIехьагIа яхье хьалхара моттиг яьккхача механизатора 50 соми шоллагIчоа 25 соми ахчан совгIат лу.

Яхьа итог еш баьча балха дикаала къаьстта теркам тIабохийташ хьож комисси. Из баьхан долаш болх ма-могга тешамегIа бе гIерт кхаш леладераш.

БIаьстан балхаш сихагIен дикагIен чакхдахар дукхьа боахама механизированни отряддашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха Висиатаев Идриса кулгалдер я. Цу отрядера ва хIанз хьажкIаш дIаювш боахкача механизатораштa юкъе хьалхле лелаю Баштаров Суламбек. ХьажкIаш лелаеча звено звеньевой ва из. Соакха цо чуера хIара гектара тIара 46 центнер фуалъяьха хьажкIаш. ХIаьта кубански ялат кхедераша дIадоладаь башха-дика гIулакх хьал а лаьца, укх шера хIара гектара тIара 50 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуя дош деннад цо.

ХIара шера хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдеш хьайоагIа «Знак Почета» орден лелаеча Абуева Зулпас кулгалду цу отряда шекара свеклаш кхею звено а. Укх юбилейни шера хIара гектара тIара 550 центнер шекара свеклаш чуя декхар тIайицад цу звено коллективо.

— Укх шера тха механизированни отрядо дош деннад хьажкIаш хIара гектара тIара 45 центнери шекара свеклаш 500 центнери чуэца. ХIаьта лаьрхIар тха барттайнача коллективо кхоачашдергхиларах шеко а яц. ХIана аьлча Баштаров Суламбек, Абуева Зулпа санна хьинаре болх беш а йоккха балха опыт йолаш а дукха нах ба тха отряде, — йоах Висиатаев Идриса.

М. ХАМАТХАНОВ.

1957 шера городе Дубне (Подмосковье) йиззача энергегIа — 10 миллиард электровольт — болх бе йолаялийтар цу хана эггара йоккхагIйола элементарни частицай ускоритель — синхрофазотрон. Дуккхача советски Iилмахоша, инженераша, болхлоша дакъа а лоацаш цIи хеза волча физика-академика В. И. Векслера хьалхленца хьаьь яр из.

ДIадахача ткъаь шера синхрофазотрона новкъосталца Советски Союзен, кхыча мехкий—дунен халкъашта юкъерча Iилман центра — ядерни тохкамий ВIашагIтехача институтен Iилмахоша элементарни частицай физикан ядерни физикан дакъе боккхача боарама Iилман тохкамаш даьд. Iилман открыташ яьй, керда античастица гучаяьккхай, частицаш сатташ дIаюха яржарей дуккха частицаш хьахилара процессаи керда закономерносташ хьайийллай.

ИйслагIча пятилетке ВIашагIтехача института лакхача энергей Лабораторе шерра дегIабоалабаь юкъебоалабаьб керда лостам — релятивистски ускоритель хинна синхрофазотрон.

Сурта тIа: ОИЯИ хьадаьд углерода, азота, кислорода, неона ядерий цIовнаш деш синхрофазотрона инжекци яра йолча иони источника керда тайпа. Источника балха тIахьожам лоаттабеш ба инженераш В. П. Вадеев, В. Г. Дудников, сектора начальник Е. Д. Донец.

Ю. ТУМАНОВА сурт.
ТАСС фотохроника

Къаьнарча крепоста пенашта юхе

(Лоацца хронологически белгалонаш)

Ший Дай-мехках чIоагIа доккхал а деш дода советски халкъ Октябра 60 шу дузача сийлахьча денга. Къахьегама наькъагIа яьнна йода вай Даьхе Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце езача юбилейга.

Хьинар айденна творчески къахьегача укх деношка хIара къахьегамхо уйланца юхахьож Ленина парте хьабенача а аттаца хиннача а, цхьабакъда сийлахьча наькъага, дицлургдоацача хьалхарча юхьиге лаьттарий, котало яьккхарий, таханара ди бахьан долаш шоай вахар дIаденнарий гIулакхашка.

ДIаяхача ханах халкъа дагадоагIараш дуккха оагIош йолаш да, уж чулацад цIаккха а дицлургдоацача. Даймехка дIаяха а хьахьокхача историен культураи памятникаша, къахьегача наьха хьакьхаллеча кхоллламаш, Iазапхошта дукхала болхлошен ахархошен лоаттабаьча сийлахьча деналерча къовсамо.

Цудухьа цхьа бахьан доашаш дац, вай автономни республике социалистически революцен граждански тIемен турпала гIулакхаш, юххьанцарча пятилеткай сийлахьча шераш, фашизма бIехача инзаца къовсам лаьттача шерашка вай халкъан цун гераашцарча низаштеи карагIдийнна турпале хIамаш, советски халкъо къахьегаме даь кхолламаш. В. И. Ленина йоакхонца юкъедена дохаргдоаца вежарашка дола доттагIалла цIаьхха а кхы цIаьхха а юха дег чу а доссадеш, духхьал хIанз. Октября дезача денна кийча еча укх деношка, историен культураи памятникашка хьажар дIадоладенна хилар.

ДIаяхача хано, дега но беча тоамо новкъостал ду таханара хIамаш дикагIа кхетадара, бIубеннагIа дIахьалхашкахьа ахара.

ДIаяхача хапара памятникаш парте, халкъо боча лелаедеш хилар хьахьокхаш дола къаьгга тешал да СССР Лакхехьарча Совето дукха ха йоацаш тIайица «Историен культураи памятникаш лорадарех парех пайда эцарен хьакъехьара Закон».

ХьатIахургдолча ноахалашта бIаьш шерашка Iоадеш хьадена духовнии материальни рузкъа — «гIьна хьалхагIа дIаихача деной гIулакхаш» хьахьокхаш дола тешал.

Пушкински персонажа дешашца аьлча, памятникаш эш «хьамсарча лаьттан дIаяха кхел» оаз ма-йоагIа царга хьаювцийтара.

Нохч-ГIалгIайчен территоре тIарча памятникашта юкъе, тхона хетачох, белгалара моттиг кхоач Шолжа аьрда оагIорахьа ягIача къаьнарча, Назрановски крепоста. Дукха исторически хIамаш да цу крепостаца дузаденна. Укхазара хIара кхера — историе теш.

Денгара денга вуваш, шерагара шерага вуваш халкъа историе оагIон хьаехка, цун кхел Iоеша йиш я: крепоста пенашка хьежача бIаргаго втта да Советски Iаьдал латтача шерашка хинна доккхий хувцамаш.

Крепоста тIема чIоагIаленехи пенехи таханалца а тIехьа диса латтача Iовнашка шьра дувцалургда XVIII—XIX бIаьшерашка Дай-мехка тIема гIирсаш дара эрсий говзала исторех, крепоста архитектурах, тIема чIоагIалений кепах дола хIамаш, дIатIахьежача бIаргаго йиш я моттига топографически географически башхалонаш крепосте хьаьдеш хинна лоравалара гIирсаш чIоагIдар дукха мишта теркалдаь, кхыдар.

Хьалха хиннача Терски областе, вешта, ерригача Къилбаседа Кавказе а, эггара йоккхагIа ярех цаI хиннай Назрановски крепость.

...Готтача чIожешка бахьа гIалгIай лоамашкара ара а бувлаш, шоашта саготта эшаш хиннача шьарача юрташка беха ха я XVIII-гIа бIаьшере. Черсий аьлаша, дагестански шамхалаша, царна несел деш хиннача «шоай» баьчаша феса чухехка готбаь хинна ГIалгIайчен шьарача ядача юрташка баьха нах российски Iаьдалашка кхайкаб, чу а хехкаш шоашта довнаш деча феодалашта шоаш кIалхара бахар, шоай миска тхов-кIийлеш лорар дехаш.

Кавказерча бIун командующе, инарала Александр Петровича Тормасова яьча представленегIа, Российски правительства, «ГIалгIай Российски правительстваца массаза а тешамен дог-уйла цIена долаш хинна хилар» теркал а деш, тIадиллад гIалгIай тхов-кIийлеш лорара тIемахой команда йохийтира.

1810 шера 14 июле инарала С. А. Булгакова ший хьакимга, Тормасовга хабар дахьийтад, отряда командир подполковник Фирсов керте а волаш, гIалгIай лорабе «Назрань-Юрта кхо йоккха топ, мугIарера 200 мушкетери 150 казаки хьожаваьв» аьнна. Из отряд, моттигерча бахача наькха новкъосталца, редут — чIоагIале хьалъе йоаленнай, гонахьа гIолла даьккха ор а оттадаь лаьтта а долаш.

Масала, ширача замалахьа яххаь хиннача Орцха-Юртан Iовлорга-гIалийнен юххе, Наьсар Шолжах хьаккеттача балгIа лакхача шуь тIа, хьалъттай хана йIохалла йоккха крепость а хинна дIаэтта чIоагIале, хIаьта цунна гонахьа Iо а яххаь, пааргIатта яьдай хIанзара йоккхий юрташ — Дошлакъий-Юрт, Аьлтий-Юрт, БурокIалхе.

Крепость хьалъяро, цун гарнизоно гонахьара юрташ лорарах хиларо новкъостал даьд лоамара нах лоамашта юхе гIолла Iодадача беркатеча Эаьтташка баха сихагIа IоаарабоВлара, лаьтта леладелгeн хьайбаш леладелгeн дикка дегIадара.

Пиккха йоацача гарнизонаи гонахьа бахача нахан эггара хьалхара боккха тохкам тIаэттаб 1832 шера, марте, эггара хьалхара имам ГIаз-Мухьаммад Бурув яккха тIаволавалара дувзаденна. Назрановски крепоста юххе баьча тIем тIа яйша а ийша, тIехьабиса когхьалха а болаш, тIехьашкахьа юха хьийдай имама отряд. Эрсий бIуна доккха новкъостал даьд гIалгIай милице сотнешен гонахьарча юрташка бахача нахех.

Имамат тоаенача хана, 1841 шера апреле, Назрана юххе кхаь дийнахьа чIоагIча тIом баьб цига баьхача наха гIалгIай низагIа миоридизма болама юкъебаьхен ГуржегIа бодача наькъа тIакхачен, Владикавказски чIоагIале. Центральни Кавказера лоархIаме стратегически пункт дIалаца гIийрта имам Шамал ше керте а волаш хиннача йоккхача отрядица.

ГIалгIаша Назрановски крепоста гарнизонаца цхьана 6, 7, 8-ча апреле Шамала отряда чIоагIа духьале яьй, хIаьта тIехьагIо тIема командованехкахьийтача хабарашка белгал ма-даьхара, «шоай низаша имам юха тIехьашка кхессаь», цун бIуцара нах дикка лоза а бетт.

Биьача дувна тешаме хилара, эрсий бIуна оагIув а болаш тIехдика гIулакх дараь, наьсархой фух болча наха (цу хана оалаш хиннача тайпара) дехар деш къаьстта кхьхат а дахьийта, байракх еннай, хIаьта наьсархошка тайп-тайпара гIойленаш кхаьчай.

Кхаь дийнахьа баьча тIем тIа къаьстта белгалваьннача майрагIа волча кхоазткъа сага Георгиевски жIаргаш медалаш еннай, хIаьта цхьабараьтта чинаш а деннад. Иштта мара кхы аьтув ца боалаш йисай 1846 шера тIемаша Назрана тIегIерта Шамала отряд а.

ГIалгIай ГIаз-Мухьамада а Шамала а духьалбахача бахьанех цаI да цу имамаша ГIалгIашкахь бусалба ды а шариIат а чIоагIдар духьа царна низ бе гIийрта хилар.

Малхбоалехьарча Кавказе лаьтта тIом чакхболаш царизмо, наместник хиннача князя Барятинскега гIолла ГIалгIашкахьа лаьттан реформа чакхъяккха, къаьст-къаьста яьда нах баха дуккха кагий моттиг вIашагIа а етташ, хIаранахьа 300 цIенал кIезигагIа боацаш нах бахаргбола йоккхий юрташ яхха лаьрхIа хиннад. Цу цхьан ханна къайлагIа тайп-тайпара сведенеш гулъе болабеннаб, хIаьта из бахьан долаш чIоагIа бохам хиннаб бахача наха.

Паччахьалхено чакхдаха доладаьча цу гIулакхаща дувзаденна хиннад «Наьсархой эгIазбахар» оалаш довзаш дола гIалгIай хьар а.

Уж вIалла гIовтта дага а хилалехьа, Кавказерча бIун командующе декхараш кхоачашдеш хиннача, инарала Орбелиана тIема министрага Милютинга яздаь юрташ хаддаиза цхьаннахьара хьачахьа ехкаш хилараx. Масала, цо белгалдаьхад, «цхьан меттера кхыча метте яха ца йоаш цхьаккха юрт, цхьаккха цIа ерригача Нохчеча диса ца хилар». Дувца эшаш дац, кхелхаш цу тайпара каст-каста моттигаш хувцарах мел доккхий зенаш хиннад, цкъаза лоаман нах барахара а бохабеш, сатийна бохам Iобиллараx йола цар догдоахийла йоа а еш.

Пхи эзар саг юкъе а волаш гIайтта хиннараштa къиза Iазап тIаоттадад полковник Зотов керте а волаш Назрановски крепосте тIаззача паччахьа бIуво.

«Нах хьалхоабаьрех кертербараш» — гIайттараштa кулгалдеш хиннараш хьалхкаши топаш етташ боабаьб, муша сьаргаш детташ Iазап даьд, юв воаккхаш дола балхаш де СибарегIа Iохкахьийтаб.

Иштта, гIалгIаша шоаш декхар а даь, шоай юрташа юкъе хьалъь Крепость паччахьа Iаьдало ший колониальни политика чакхъяхара йола ког гIортолеги чIоагIален хинна дIаэттай.

XIX-гIа бIаьшере чакхйоалаш XX-гIа бIаьшере йолалуш гаупвахта, кхы тайпа уйлаш яраш, паччахьа Iаьдалан моттигерча цун хуллаштeн духьалара къовсамхой лийца чубоаккабу моттиг яь Крепостах.

Лоаман нах сий доацача бахаран Iазапе лоаттабаран говзагIа йола метоадаш лелаяь укхаза дIаяха бIаьшере чакхйоалаш, Коста Хетагурова сурт оттадеш ма-аллара, «Сенька Людоедова» — инарал-губернаторен терски казакий бIун атаманен, областа «даса» инарала С. Каханова.

Деналеча Костас дог лазаш эгIазвахан дувц цу хана Iо а бехкаш наха сахргаш деттара духьала. «Етт, — яздаь К. Хетагурова, — вададай са яхийташ! Назране берригача мехка хьалхашка етт, бокъона, аргI-аргIа, хьалхагIа гIалгIачоа, тIаккха хIиречоа, тIаккха юха а гIалгIачоа... ХIаьта мишта етт аьлча — из бIаргаго деза».

* * *

Дуккхача хIамашца дIаьхий да Крепоста истори. Колониальни маIан долаш хиннаьле а, прогрессивни гIулакхашка а доккха дакъа лаьцад Крепосто. Iаьлмате боккхача лоархIаме хиннай ди къувкъаш санна «Аврора» йийттача залпашкара шоай истори хьадоладаьча боарам боацаш боккхача вай Дай-мехка дерригача вежараша долча халкъий а санна, гIалгIай халкъа керда, бокъонца дола истори хьадоладеннанчул тIехьагIа цун пенашта юхе лаьтта событеш.

Шукри ДАХКИЛЬГОВ.
(ДIаходдар хургда).

Доазол дехьара

Укхаза ваьхав Ленин

Советски Союза Коммунистически партин Советски пачхьалкхен вIашагIъеллачун Владимир Ильич Ленина цIерца бувзам бола дукха моттигаш я фински лаьттан тIа. Цунна тешал ду Турку, Котке, Хельсинке, Парайнене доахкача мемориальни доскаша. Ткъаь цхьайтта шу хьалха, 1946 шера январе Тампер яхача городе 1905—1906 шерашка РСДРП таммерфорски конференцеш хиннача, «Финлянди — Советски Союз» общества хьалхленца вIашагIъеллар В. И. Ленина музей. Цахаддаш экспозицешца йIаьхий хулаш латтача цу музее из вIашагIъеллача хана денз хиннаб бIаьш эзараш фински гражданаш, СССР-ера а кхыча мехкашкара а хьаьший. ДIайхача дешашца баркал оалаш, Советски Союзен Финлянден къамашта юкъерча дохаргдоацача доттагIлен символ аьнна музейх цIн а йоаккхаш йоазув дитад цу чу ухараша йоазонаш деча книжка тIа Леонид Ильич Брежнева.

«1917 шера В. И. Ленин ваьхав укх цIагIа» яха дешаш тIадолча дукха доккха доацача — улго хозду Сернайстен рантатие (хьалха хинна Хагнееcки майда) яхача Хельсинкерча улица тIа дагIа номер цаI йола пхезза вIаштIардаь цIа. ХIаьта хIанз дукха ха йоацаш цу цIагIарча № 22 йолча эIамигача квартира чу хьайийллай Финлянде шоллагIа йола В. И. Ленина мемориальни музей. 1917 шера бирсен сатем боацаши хиннача деношка цу квартире ваьхав фински болхлой болама цIн хеза вола деятель, Гельсингфорски полице начальник ровио Густав. Цо ший квартире къайлагIа ваха бокъо еннай Владимир Ильича. Историкашта гучадаьннад тIеххьара хьулалуш волча хана юкъе ха а йолийташ В. И. Ленина деррига а цу чу шин кIира гаргга ха яккхар.

«Финлянди—Советски Союз» яхача общество дукххача шерашка чIоагIа къахьийгад советско-фински доттагIлен лард йоллара даькъера Владимир Ильич Ленина лоархIам бовзийтаргбола мемориал Финлянде столице хьаелла гIерташ. Ховш да В. И. Ленина цахаддаш фински халкъа хьашташ кхоачашдара къовсам лоаттабаьлга, из ма вий 1917 шера 31 декабре Финлянди кортамукъа паччахьалкхе хиларах болча сопама кулг яздаьр.

1974 шера гурахьа, «Финлянди — Советски Союз» яхача общества ткъаь итт шу дизар дездеча хана, мехка просвещене Министерствос цу обществана совгIата елар Г. Ровно хинна квартира. Цу хана йолайир укхаза музей вIашагIйолла. «Финлянди — Советски Союз» яхача обществана дукха новкъостал дир Москверча В. И. Ленина Центральни музеян Тамперерча В. И. Ленина музеян болхлоша.

Шин цIа да музея дIалоацар. Из ваькача цIагIара хIамаш дукха яц. МиIнге латт В. И. Ленина болх беш хинна истол, масала «Паччахьалкхен революцин» яха книжка яздаьр. Аьтта оагIорахьа — книжни шкаф, дахчан диван, гIанцаш, газетий эIамига истол. Догамаш долча плиткашца кхьалача гергача пийшка тIехьашка латт аьшка менги.

Документально-иллюстративни экспозице дувц 1917 шера Россе хинна революционни гIулакхаш. В. И. Ленина «Апрельски тезисех», Владимир Ильич лаца аьнна Временни правительства распоряжени ялале хьалха хиннача июльски кризисах. Финлянде цу хана хинна хьал довза новкъостал ду документаша а фотографеша а. Экспозице пхьа дакъа хетадаь да Ленинца цхьана болх баьча эрсий большевикашта а финскн новкъосташта а. ЛоархIам бола моттиг дIалоац «Паччахьалкхен революции» яха произведени а юкъе йолча В. И. Ленина керттерча теоретически балхаша. Музее кхаьчача документаша тешал ду СССР-ан Финлянденен юкъерча доттагIлени лоалахойн гIулакхаш Советски Iаьдала хьалхарча шерашка хоттаденна хилар. Шинна мехка кулгалхой а халкъий а новкъосталца шерлуши чIоагIлуши хьалоагIа уж, 1948 шера яьча доттагIалах, вIаши цхьана гIулакхаш леладарахи, дIайоха новкъостал дарах долча Договора лавда тIа. Экспозице дувц паччахьалкхенашта юкъерча бувзамах. КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежневи кхыбола советски кулгалхойи Финлянде президенташ У. К. Кекконенаци мехка кхыча политически деятелащеи каст-каста вIашагIбеттабалара боккхача лоархIамах.

Д. ГАЙМАКОВ,
АПН соб. корр.

Чехословаке тIехь - тIехьагIа шерагIа яржаш латт Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна дIайолаяь социалистически ях. Юбилейна кийчо еш предприятешка дIахо лакхъю къахьегама овсарле, производства дикал, эффективность.

Нове — Место-на-Метуерча «Ставострой» яхача гIншлошъечен наькъаш дехкачен машиний завода коллективо декхар тIайийцад шера йола план 15 декабре кхоачашъе, дуккха бедали энергии кхо а еш.

СУРТА ТIА: завода дикагIбарех вола производственник Владимир Маркуш.

ЧТК—ТАСС сурт.

Польшерча ленински моттигашка гIолла

«Шерра дезде В. И. Ленин ваь 107 шуи из Польше вена 65 шуи дизар» («Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 60 шу дизар дездарах» йолча ПОРП ЦК Политбюро соцам тIара).

— Ленин волча долх!

Мел дукха дагадохийт цу дешаша! Ленина цIн, цун идеяй сердал цхьатарра гарга а еза а я Халкъа Польшерча болхлошта, ахархошта, Iилманеи культуран деятелашта, студенташта, дешархошта.

Ленин волча долх, — уж дешаш хаза йиш я машиннаькъа вокзала касса юхе, автобусни станце. ПНР городашкареи юрташкареи бIаьш эзараш бахархой ух 1912—1914 шерашка Владимир Ильич Ленин ваьхача а къахьийгача а Краков, Поронин яхача городашка. Группашца е цхьаь, заводий, фабрикай коллективаш вIашагI а кхийте боагIа цига нах.

Боккхача безамца лораду польски къахьегамхоша шоай лаьтта Ильич хиларца бувзам болаш мел дола хIама. 1912 шера 22 июне Россе революционни къовсам дегIабоагIаш лаьттача хана Кракове вера из. Машиннаькъа вокзала гаьна йоацаш хиннача «Виктория» яхача гостиннице шин дийнахьа баьха а баьха УльяновгIар дезал баха бахар Кракова — Звежинца болхлой кварталерча № 218 йолча Флорчик Яна доалахьа хиннача цIагIа. 1912 шера 5 июле цу цIагIа прописка еш Владимир Ильича язъяь бланк хIанз а тIехьа йолаш я. Цу бланка фотокопи да Краковерча Ленина музее. Сентябра хьалхарча деношка УльяновгIар дезал дIабахар Весела машиннаькъахой квартала Любомирске цIерагIча улица тIа (хIанз Моджевски Аджея цIерагIча улица № 49 йолча) шозза вIаштIардаьча цIеношка. 1913 шера 8—14 январе Владимир Ильича лаьца хиннача дукха доккха доацача шин цIагIа цо кулгал а деш дIайнхьар РСДРП ЦК-ан бехктоккамерча партийни болхлойи совещани.

1913 шера бIаьсти Надежда Константиновнай могашал талхарца УльяновгIар баха бахар лоамашка уллача Белый Дунаец яхача юрта. Цига уж баьхар сомача бIоагIех даьча, берригача польски лоамарой дараш санна долча, Скупень Тересай цIагIа. УльяновгIар хьалаьцар хIанз Ленина музея филиал чуйола цхьоалагIча этажа тIара шин цIан кухнии Ленина болх бе безам боагIаш, дешаш, яздеш, партийни болхлоща вIашагIкхеташ, шахматех ловзаш хинна мансардеп.

«Дешаш тоъац, — яхаш язду варшавски лора А. Морозовскаяс,—кIира тохканза дахчан пенаш а долаш, цхьаккха хIаманца эргадаьккха доацача цIеношка сийлахь - воккхача Ленина болх баьб яха уйлаш ювца». Ленина хинна мебель: догам даь букътохарграш дола гIандаш, табуреткаш, хIанз а долаш да цу чу. Лаьтта дада кара хьадаь кIувсилгаш.

Поронинерча Скупень Тересай цIагIа а Мостовой Гута пансионате а яьй центральни партийни актива совещанеш, хиннад вIашагIкхетараш, дIакхиьай дискуссеш. 1913 шера 14 октябре Поронине хилар ЦК члений, дума большевистски депутатий, партийни газетий редакторий совещани. Польско - советски доттагIлен Общества хьалхленца 1947 шера укхаза а хьайийллар Ленина музей.

Татрерча лоаман юрташка бахарех хIаране дега куралца хьахьокхаргъя Ильич польски лаьтта хиларца бувзам бола моттиг.

— Укхаза Пороньяц яхача хина йисте книжка е тетрадь бе а доаллаш, каст-каста вагIаш хулар Владимир Ильич.

— Галицов Грапа гувна тIара Татра цIаккха а лоа ца дашача лоамаша бIарг хьийстаб.

Белый Дунайца а, Поронина а йистошка салаIа араваьлча Ленина зувра лоамарой вахар, иштта цар оамалаш, обычеш Iомайора, йовзар ший тайпара йола моттигерча цIеной архитектура. Владимир Ильича безамца ладувгIар моттигерча наьха ашарашка, хьежар цар сихача халхарашка. Ха яхача боккхийча наха хIанз а тIехьа дагадоагIа, лоамароша Ленинах оалаш ма-хиллара «редакторца» е «профессорца» шоай хинна вIашагIкхетараш, къамаьлаш.

Ленин каст-кастта лоамашка йIаьха экскурси е водар, цунах бегашта «лоаман акробатика» а оалаш. Цкъа из тIаваьлар Татре эггара лакхагIа болча Рысы яхача лоам тIа.

Австро - Венгерски полице В. И. Ленина хIара гIа зувра. Къаьстта Ленин зер совдаьлар дунен хьалхара тIом хьале хьалха. ТIом болабенна цхьа кIира даьлча Поронина гаьна йоацача Новый Тарге тIа а вийха, паччахьа Россе пайдана шпионаж лелаю яха харц тешал а даь моттигерча набакта чувеллар Ильич. Ленин мукъаваккхара гIеттар Галице еррига общественность. Йоазонхоша Жеромский Стефана, Каспрович Яна, Оркан Владислава Ленин хьахецар хьадехаш петици язйир. Из хьахецара тIехьа къовсам болабир польски социал - демократий кулгалхой членаша. Из хьахецийтара иштта оарцагIбаьлар Н. К. Крупская, С. Багоцкий, Б. Вигилев. Цхьайтта дии-бийсен даьлча хьахийцар Ленин. Из гIулакх хинна дукха ха ялале Поронинера Кракове а цигара Швейцаре а дIавахар из.

Новый Таргерча хьалха набахте хиннача цIагIа хIанз кагирхой культура цIа да. Дунен халкъий болхлой болама цIн хеза кулгалхо чуваьлла № 5 йола камера хьалха хиннача беса юхаметтаоттаяьй. Цу чу латт готтига аьшка менги, лоха истоли гIанди. Камера юкхе кагирхой хьалхленца хьайийллай «Ленина уголок».

— Медла эIамигдар юстара ца луташ гул а деш лораду оаха сийлахь - воккхача баьча цIерица бувзам мел дола хIама, — йоах Краковерча Ленина музея болхлоша. — Ленин массаз а тхоца ва.

В. КУЗНЕЦОВ,
ТАСС корреспондент.

Краков—Варшава.

ХЬУ ДУКХА ЕЗАЕННАРАШ

Советски Россе кхелаш граждански тIема къизача къовсаме къестаеш хиннача хана, 1918 шера май бетта В. И. Ленина кулг а яздаь арадаьлар «Хьунах дола керттера Закон». Цу тIа дар укх тайпара дешаш а: «Бераш юкъеоза деза хьу дIайогIара цIейна».

ХIанз Iилма - технически революце хьалашка йоккхий городаши промышленни комплексаши хьалъярца цхьана лоархIаме гIулакх хинна дIаэттад хьунах пайда а эцаш из лораяр.

ТIайоагIача тIехьенашта Iалама хозне лорьяр дукха къахьегар доккха маIан дола гIулакх долга а ховш къахьег тха лесничестверча дешархоша.

Красноoктябрьски школьни лесничество вIашагIъеллай 1972 шера мае. Цу хана денз цо шийн болх хIара шера январь бетта лесничества совето чIоагIъяьча планагIа чакхбоах.

Школьни лесничества совета чубоагIа дикагIа бола дешархой-комсомольцаш. биологи хьехаш вола Ю. М. Галиханов, Сунженски хьункомбината чуйоагIача Нестеровски лесничества болхло Е. П. Чихачева, кхыбараш. ДукхагIа болх бераш ба 7—10 классашкара дешархой, хIаьта 3—6 классашка деша багIараш дIаязбу керда дIаегIа гаьнаш лораяра а царга бIаргкхабара а йолча «Баьццарча патруле».

2200 гектар хьу цIерах, ца йоагIачара ца хьакхийтарах лорае новкъостал ду оаха. Хьунца болх баро берий торо хулийт биологе, географе, хьуна гIулакхий практически занятеш е, дарбан баьцаш, хьуна сомаш лохьабе цар гн Iалашде. Оаха гаьнаш дIайогI школа гонахьа, юрта юкъе, Орджоникидзевская станица — Оалкам яхача трасса йисте.

Iай вайнга дуса оалхазараш ца дойтара царна доакъар Iалашду бераша хьалхе а. Мел сакъердаме гIулакх да меца оалхазараш Iа беннача кхачанна гонахьа гулделча уж вер!

ХьунагIа чакхдоах оаха оалхазарий цIей, хьуна болхлой Ди цига дезду. Цу гIулакхa юкъеоз берий лай-ноаной боккхагIбараш. Цига царна йовзийт хьу лораяра бокъонаш. Йоазонхочо Леонов Леонида хоза дешаш я тха девиз: «Лораде Iалам! МоастагIчоа духьалъотта бийнаш а цергаш а яц цун. Вай эхь-эзделах, хьаькъалах тийша я цун гаизаш».

ДIаьхчача ахкан тха школерча бераша Iунал ду 218 гектара тIа йолча сомий гаьнаштеи хьуна питомникаи. Цига цахаддаш тIахьожам беш хул Нестеровски лесничества болхло Чихачева Евдокия Петровна. Болх барца цхьана бераша дика са а лоI «Нийсархо» яхача тха лагере.

Дешача хана биологи хьехача Белхароева Израила Светланас чакхъяьха «Хьуна теоре» факультативни занятеш укхаза практикаца чIоагIъю. Хозача метте, лоамара доагIача сихача Эса юхе йиллача чьтарий городоке са а лоIаш, дIадахача шера тха бераша аптекашта лаьрхIа гулдир 101 килограмм дуфе хьаж йоагIа зизаш, 87 килограмм динбарг, 80 килограмм зверобой, 150 килограмм хьандиргаш. Цул совгIа кхозза оасар деш а лаьтта цамцадоаккхаш а хилар цхьайтта гектар гаргга йолча питомнике, 202 гектара тIара амбрози дIаьккхар, «Путь к коммунизму» яхача колхоза новкъостал деш 42 тонн сом чуийцар, хьуна сом дIайибеча пункте 120 тонн продукци дIаелар.

1976 шера 3800 сага-ди болх бир, цунах школана хинна пайда 10 эзар сом да.

Бераша хьийгача къина дика мах баьб боккхагIчар. 1972-ча шера денз тха лесничество республике хьалхле лелаеш я. Тхога я ВЛКСМ ЦК, «Iалам лорадара» общества, ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкомо, просвещене министерствос тийнна Сийлен грамоташ. ДIадахача шера баьча балхах тха лесничествос яьккхай ВЛКСМ обкома, просвещене министерства, Нохч-ГIалгIай хьун боахама управлене карара кара тела Iце байракх.

Школьни лесничества член йола Галаева Лейла дакъа лоацаш хилар Кареле хиннача Еррнгсоюзни школьни лесничествай слете. ХIара шера мах боацаш путевкаш а телаш «Артек», «Орленок» яхача пионерски лагерашка салаIа ухийт дикагIа дола бераш. Иштта уж путевкаш я луш ухийт йоккхача городашка: Москве, Киеве, Ленинграде, Волгограде. ХIанзле а лакхе йийцача лагерашка хиннав 13 дешархо. ХIаьта городашка-турпалашка экскурсе хиннав лесничества 25 доакъашхо.

Тха йоакхо еш ба Сунженски района хьункомбината кулгалхой: директор Ю. В. Тарабрин, керттера лесничий В. М. Подгайный, профсоюза болхлой комитета председатель Ф. С. Помотов. Уж ба тха шефаш, цар гIо ду тхона дика къахьега, салаIа.

Школа йистеяьккхачул тIехьагIа дукххача тха дешархоша шоай вахар дийзад хьунца. Масала, тха дешархо хиннача Мужухоев Мухьмада, Кироверча юртбоахама институте заочно деша а дешаш, егера болх бу, школьни лесничестве воспитатель вола Галиханов Ювнас а ва цига заочно дешаш. Сунженски комбината дикагIболча болхлоех лоархIаш ба Белхароев Мувса, Галаев Ваха, Булгучев Мухьмад, иштта кхыбараш.

Лесничества болх дика дIабахьар дувцаш белгал ца баьхача баргбац из вIашагIъеллача дийнахьа денз цунца бувзам болаш бола сай новкъостий а.

Ховш ма-хиллара, дешара шу чакхдаьлча курорте, е салоIача ЦIагIа, е форда йисте ваха торо я хьехархочун а. Бакъда, хIанз аз бувцаргбарий вахар берашцарча а, Iаламцарча а, къаьстта хьунцарча безамца дувзаденна да.

Белхароева Увайса ПаьтIамат школе эрсий мотти литературен хьехаш я. Ахка хьатIадеча цунах хул «Нийсархо» яхача лагера № 1 йолча звено воспитатель. Цо берашта юкъе культурно - массови болх бу. Цун кулгалца бераша уттадеча концерташка хоза хеташ хьеж юрта баха нах, хьункомбината болхлой. Берашта дезаденна Ленинах, партех, Даьхенах, хьамсарча Нохч-ГIалгIайченах дола иллеш декаш хул сайре тIаеча Эса чIоже гIолла.

Хьунцара болх берашта бовзийтар, берий къахьегамцара, Iаламцара, безам совбахар шийна тIальцад Галиханов Махьмада Ювнаса. Хьуна пайданен зенней малагIа садоахка хIамаш я дувц цо берашта. Цун хьехамца бераша йолю зене яраш, пайдане яраш ебаю. Иштта, цар дукха къахьег хьунагIа зунгатий боарзаш дукхагIа хилийтара, нIовцискаш а уж санна кхыйола а садоахка хIамаш я дIаяхара.

Лагера спортивни балха да хинна латт № 3 йолча звено воспитатель Белхароев Ахьмада Мувса. ХIара Iуйрийна зарядка ярца дIадолалу лагера вахар. Мукъача хана лагере хьалхле яккхара цо вIашагIъехк спортивни яхьаш. ХIара смена чакх массаза йоал (кхо смена хул цига) бераш а ийце Каспийски форда йисте вода из. Иштта цо уж кхувл Мужечарча Серго Орджоникидзе, Грознерча, Орджоникидзерча краеведчески музеяшка.

Уж санна бола болхлой уллув хилча атта да болх бе.

Йоккха я укх шера школьни лесничествос оттаь план. Октябра 60 шу дузача укх юбилейни шера кхы а дикагIа къахьега, дарбан баьцаши хьуна соми дукхагIа бубе, хьу дикагIа тоае а лорае а лерхI оаха. Лагере салоIаш хургдолча 150 беро хIама кходергдаш укх шера республике хьалхле яккхара, хIаьта «Баьццарча патруло» а фе лораергъя ший участок.

М. ГАНИЖЕВ,
Сунженски района Красноoктябрьски школьни лесничества кулгалхо.

Эфире—«Сайрийнара Грозный»

Укх бетта 19-ча апреле Нохч-ГIалгIай радиос духхьашха эфире дIаккхайкайир Грознерча радиоладувгIархошта лаьрхIа из цIи йола керда информационни выпуск.

Керда передача дIайолаелар КПСС Грознески горкома секретара Л. П. Белоглазовас къамаьл дарца. Цо дийцар парте XXV-ча съездо хьалхашка оттадаь декхараш вахаре чакхдахара Грознески партийни организаце беча балхах, Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара сийна города къахьегамхоша тIайийна доккхий социалистически декхараш кхоачашдара тIехь лоаттабеча къовсамах.

Иштта «Сайрийнарча Грозне» дийцар В. И. Ленин ваь 107 шу дизар дездара еча кийчонах, ЦхьоалагIча майна хетаяьча къахьегама вахтах. Выпуске дар вай город тоаяра деча балхех, культура, спорта хьакъехьа дола хоамаш.

Керда передача эфире кIира шозза екаргья. Цо радиоладувгIархошта хан-ханнахьа довзийтаргда Нохч-ГIалгIайчен столица вахарера керда хIамаш, дувцаргда къахьегамхошта идейно-политически кхетам балара партийни комсомольски организацеша Iовьяьча толашагIйолча опытах. Иштта цо дукха теркам тIаухийтаргба промышленностен гIишлошъярен, бахача наха гIулакхаш дарен города сибат хозагIа хулийташ эргадаккхарен дешашта.

А. НИКОЛАЕВ.

Латынина Ларисай амплуа

— Тхо, олимпийски чемпионаш деце, мала хургва 1980 шера Москве дIахьоргдолча ахкан Ловзарашка кийчо ечеи уж чакхдоахачеи доккха дакъа лоацаш, — хетт Олимпиада-80 Оргкомитета спортивни программай Управлене керттерча специалиста Латынина Ларисас.

Советски а деррига дунен а гимнастикаца бувзам болаш я Латынинай цIи. Ийс дошо яраш а йолаш, 18 олимпийски медалаш лелаю, Мельбурнеи Римеи хиннача Олимпийски ловзарий абсолютни чемпионка йола из, укх тIеххьарча итт шера керте лаьттай Кучинская Наталья, Петрик Лариса, тIехьагIо Турищева Людмила, Корбут Ольга, Ким Нелли санна дола «седкъий» чудоагIача гимнастика кхалнаьха сборни командана.

Олимпиада-80 Оргкомитет чуйолча Москверча Горьке цIерагIча улица тIа дагIача дихазза вIаштIардаьча цIагIарча цхьан холле къамаьл хилар са Латынина Ларисайца. Укхаза я цIи хезача гимнастка хьанийцача балха керда моттиг.

— Сай болх хувцара бахьанех цаI аз дийцар, — йоах Латынинас — Цу тIа тоха кхы а да: укх тIеххьарча шерашка дунен арена тIа лепаш хиннача командана юкъера цхьа Ким Нелли мара йисаяц. Къонабараш баьхкаб: хетаргахьа, тхона, тренерашта хьатIакхаьчай царна никъ бала беза ха. Цул совгIа саг цхьан метте дукха вагIар дика ца хиларах кхийттай со — кердача балхо, керда стимулаши идеяши кхолл. Сайца дагаяьлча хов сона из.

Къаьстта дог айденна дувц цо Олимпиада-80 вIашагIйоллача шийна карагIдаьннача хьалхарча гIулакхех. Дукха кхийсачул тIехьагIа олимпийски юрта архитекторали цо тешабир гимнастически залаи цун гонахьарча территоренеи проекта цхьаьца коррективаш эшилгах, цига хилаиза яргйоаца снарядаш а оборудовани а тIая езача советски доазол дехьарчен фирмай викалашца хиннача вIашагIкхетарех, олимпийски турнира гимнастически календарь сахьаташта декъа дезаш хиларах.

— Миштa хургйолаш санна хет хьона, Лариса Семеновна, из турнир?

— Цун творчески дакъа хьалаьцача, сона хетаргахьа, монреальскичул къаьгагIа хургья ер турнир, — бакъду Латынинас. — Гимнастика, къаьстта кхалнаьха яр, Iалаьмате сиха дегIайоагIа. Бакъда, призаш хьан йоахаргья ала лоархIаяц со. Команечи Надяй толам дагалацал оаш. Кхо шу тоъал дукха ха я: кхоана хургбола чемпионаш, тахан лоаца чамилгаш а ювхаш удаш лелаш хила а тарлу. Са теша дог доагIа Олимпиада-80 «седкъий» упражненей хало цар хозал а кадайл а санна мах беш хургхиларах. Дика вIаштIехьъяккхарга диллача московски олимпийски турнир эггара дикагIа хинначарел тIех хургья. Дунен чемпионат а дIалоархIаш тайп - тайпарча рангех йола халкъашта юкъера гимнастически яхь дIаяхьара йIаьхий опыт я вай мехка.

Латынинас ювцар коллективни опыт я. Цун лоархIам боккха хилар харцде йиш йолаш хIама дац. Бакъда, турнир вIашагIтохар санна долча гIулакхе йицъе йиш яц керттерча специалиста опыт а. Цунца дийза цхьа хIама дагадоагIа сона. Дукха ха йоацаш Олимпиада-80 Оргкомитете гимнастика Дунен юкъерча федераце (ФИЖ) кулгалхой членаш баьхкача спортивни программай Управлене керттера специалист хиларах тарра Латынина Лариса йовзийтача, протокольни гIулакх юкъагI даьлар, зале чIоагIа тIоараш техар.

Из хоам хилча, хетаргахьа, эггара чIоагIагIа гIадбахар Московски Олимпиада (ФИЖ), официальни комиссараш ГДР-ера Бергер Эленн, ЧССР-ера Лило Александри. Ховш ма-хиллара, царна бе-башха дац кхаь шера вIаштта хьанца болх бергба а лоархIаме дешаш хьанца дувцаргда а.

Латынина Лариса ше цхьаь яц московски Ловзарий Оргкомитета службана чубоагIача экстрокласса специалисташта юкъе.

Сергей ПОПОВ,
АПН спортивни обозреватель.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ЮКЪЕРА ШКОЛАШ ЧАКХЙОАХАШ БОЛЧА ДЕШАРХОЙИ ГОРОДАШКАРЧЕИ ЮРТАШКАРЧЕИ КАГИРХОЙИ

ТЕРКАМГА!

Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университете укх шера 24 апреле 10 сахьат даьлча хургда «Йийллача наIарий Ди». Цига дакъа лаца университете хьех юкъера школаш чакхйоахаш бола дешархой, болхлойи юрташкара кагирхойи.

Ден программа:

Деканий къамаьлаш.

Бовзаш болча Iилмахой къамаьлаш.

Университета лабораторешн кафедраши йовзар.

Филологически экономически факультеташ вIашагIкхетаргья керттерча корпусе, исторически — № 2 йолча корпусе.

Цига ва йиш я №№ 1, 3, 5, 6, 8 йолча трамвайшца «Университет» яхача уж сецача кхаччалца.

Биолого-химически, географически, физико-математически, романо-германски филологи — № 3 йолча корпусе.

Цига ва йиш я троллейбусаца «Проспект Дудаева» яхача из соцача кхаччалца, е № 1, № 6 йолча трамвайшца «Университета филиал» яхача уж сецача кхаччалца (микрорайон).

ТЕЛЕВИДЕНИ

21 апрель
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — «Дезала истори» яха телевизионни дуккха серийни спектакль. «ТIацаэца ди» яха шоллагIа дакъа. Автор — Трунин. 10.25 — «БIаргагушдар — теша халадар». Передача дIаьху профессора Капица. 11.25 — «Вай биографи. 1941-гIа шу». 15.00 — «Бокхха ники» яха телевизионни документальни фильм. 15.15 — «Дай мехка гIолла». Латвийски ССР. 15.45 — «Эрсий мотт». 16.30— «Изобретатель». 17.00 — Шахматни школа. «Разряднинкий класс». 17.30 — «Ленинах дола дувцараш». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Миллионий ленински университет. Къахьегамца кхетам балара лоархIамера гIулакхаш. 18.55 — Халкъа творчества телевизионни программай «СелеIад» яха дунен халкъашта юкъера шоллагIа фестиваль. Советски Союз. 19.15 — «Ульяновск тахан». Телевизионни очерк. 19.35 — «Наьна тешам» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Спортивни программа. Хоккеях йола дунен чемпионат. ФРГ сборни — СССР сборни, шоллагIа, кхоалагIа периодаш. Канада сборни — США сборни. Австрера трансляци. Инстеньнча—кердадараш.

II ПРОГРАММА
ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ВАЬ 107 ШУ ДИЗАРГА.

18.00 — Сийлахь-доккхача вахара оагIонаш. «Экзамен» яха а «Тхо — Къовсама Союз» яха а телевизионни документальни фильмаш. 18.30 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 18.50 — «Массаз дийна» (гIалгIай меттала). 19.05 — Сийлахь - доккхача вахара оагIонаш. «Алакаевкайца вIашагIкхетар» яха телевизионни документальни фильм. 19.15 — «Ильича дола совгIат» яха документальни телеочерк. 19.35 — «Нохч-ГIалгIай художникий творчествецара Ильича образ» (нохчий меттала). 20.05 — Сийлахь-доккхача вахара оагIонаш. «Тоххама шерашка» яха документальни фильм.

22 апрель
I ПРОГРАММА
В. И. ЛЕНИН ДАГАЛОАЦА ДИ

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — «БIаьстенах йола стихаш». 10.00—«Наьна тешам» яха художественни фильм. 11.25 — Миллионий ленински университет. 15.00 — «Ленинград — революце дог» яха документальни фильм. 16.30 — «Кагирхой творчество». 15.45 — «Москва а москвичаш а». 16.15 — Шостакович. 12-гIа симфони — «1917 шу». В. И. Ленин дагалаьца. ДIалокх Центральни телевидении Еррнгсоюзни радиои симфонически оркестро. Дирижер М. Шостакович. 16.55—Владимир Ильич Ленин ваь 107 шу дизара хетаяь торжественни заседани. Концерт. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — ДIалокх Святослав Рихтера. 22.00—Хоккеях йола дунен чемпионат. Швеце сборни — Канада сборни. Австрера трансляци.

II ПРОГРАММА

18.00 — Сийлахь - доккхача вахара оагIонаш. «Саяннашта юкхерча Шуше» яха а «Ленински моттигашка гIолла» яха а телевизионни документальни фильмаш. 18.30 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.50 — Пятилетке хьалхалаттараш. «Ленина орден енна Цечоев. 10-гIа йолча специализированни гIишлон - монтажни управлене бригадир» (гIалгIай меттала). 19.05 — Вай долча хьошалгIа ба къона литератораш. 19.30 — «ЯхлагIча июле» яха художественни фильм.

РАДИО

21 апрель

6.30 — Шура яккхар лакхдара тIехьа. Урус - Мартановски районера передача (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.25 — Советски Эскара бIухой письмоех дола концерт (гIалгIай меттала). 9.15 — «Сага бокъонца йола а харц йола а бокъонаш». Беседа (эрсий меттала). 9.35 — Ашараш (эрсий меттала). 9.45 — «Дезача совгIато дехкарийла ву» яха зарисовка (гIалгIай меттала). 17.00 — «Атеист» яха радиожурнал (гIалгIай меттала). 17.20 — Микрофона хьалхашка я Нохч-ГIалгIай телевиденен радиои инструментальни ансамбль (нохчий меттала). 17.30 — КПСС XXV съезда соцамаш кхоачашде. «Балха минута лоархIам. СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически заводера передача (эрсий меттала). 17.45 — «Кагирхой къахьегамца кхебар а профессешка дIа-хьа ийсбар а» яха радиолектори (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.38 — Ашараш.

22 апрель
ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ДАГАЛОАЦА ДИ.

6.30 — «Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революце баьча а из вIаштIехьаьккхар а ва Ленин». Беседа (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28—«Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.25 — «Ленинах лоаманхоша иллеш доах» яха концерт - композици (нохчий меттала). 9.15 — «Ленин хIанз а дийна мел волчул дийнагIа ва». Радиокомпозици (гIалгIай меттала). 9.35 — Ашараш. 9.45 — «Свеклай кхашка». Шалински районера передача (гIалгIай меттала). 16.00 — «ДоттагIий оазаш» (эрсий меттала). 16.15 — «Литературни Нохч-ГIалгIайче» (нохчий меттала). 16.30 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 16.55 — Владимир Ильич Ленин ваь 107 шу дизара хетаяь торжественни заседани. Концерт. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча хана догIа а делхаш, малхбузехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 8—13, Грозне 10—12 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, лаьттан тIа йис йилла а йолаш хилен фегара температура бийсана 0—5, дийнахьа 10—15 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктоккхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-63; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05097. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3038.